

Fašistična zveza proti Angliji in Zed. državam

TRI VELESILE SI VZELE MONOPOL ZA
USTANOVITEV "NOVEGA REDA" V EVROPI,
AZIJI IN AFRIKI. — KAM SE OBRNE V
NOVI SITUACIJI SOVJETSKA UNIJA?

Zveza med Nemčijo, Japonsko in Italijo, ki je bila podpisana koncem minulega tedna v Berlinu, je za Zed. države slaboznamenje.

Veliko Britanijo se zbršne z zemljevida. Njene teritorije se razdeli med Nemčijo, Italijo in Japonsko.

V Aziji se prizna prvenstvo Japonski. Nov red v nji se zgradi pod vodstvom mikadove vlade. Nemčija in Italija ji bosta nudili pri tem vso potrebno oporo in sodelovanje.

Ako se katera teh treh dežel zaplete v vojno s kako državo, ki ni še v sedanjem konfliktu, ji priskočita na pomoč obe drugi zaveznici.

Tarča so Zed. države

Ta določba je naperjena edino proti Zed. državam, ki se bolj in bolj bližajo prelomu mirnih odnosov z Japonsko. Zdi se, da je v tem oziru prišla Rooseveltova vnanja politika že toliko daleč, da se ne more več umakniti. Japonska vztraja za "nov red" v Aziji, izvira iz nje angleški in francoski imperializem z velikim uspehom in si podjarmlja Kitajsko, dasi z ogromnimi žrtvami.

Anglija mora razpasti

Vse tri velesile so edine v nameri, da mora Velika Britanija razpasti, njene posesti pa si razdeli med seboj. Jezi jih le, ker je ni mogoče premagati tako zlahka kakor so pričakovali. Smatrajo, in ne brez vzroka, da je bi bilo že konec, če ji ne bi dajale podpore in poguma Zed. države.

Podpora Kitajski

Torej je njihova sovražnica tudi severoameriška republika in nova vojna ali obrambna zveza ima skrit namen spraviti na kolena ali v uničenje ne samo britski imperij nego tudi deželo strica Sama. In to čimprej, predno se bo utegnila oborožiti.

Kitajska republika se še upira. V vojni je mogla vztrajati toliko časa edino s pomočjo podpore, ki jo dobiva, oziroma jo je dobivala od Zed. držav, Anglije, Francije in Sovjetske Unije. Sedaj ima pomoč še samo od Zed. držav in deloma od Rusije. Vlada v Washingtonu je minuli teden dala Kitajski spet \$25,000,000 kredita, da bo vojno z Japonsko lahko nadaljevala.

Ameriški kritiki vladne politike pravijo, da je vzrok nove trozveze najbolj predsednik Roosevelt, ker je izzival Nemčijo in Japonsko do skrajnosti in sedaj žanje kar je sejal.

Svetovali so mu, da naj se (Nadaljevanje na 3. strani).

Glavne točke trozveze

V svoji pogodbi, kakor je bila objavljena za javnost, pravi Japonska, Nemčija in Italija v glavnem sledeče:

Nemčija in Italija imata nalogo ustanoviti nov red v Evropi. Japonska jima bo nudila pri tem vso potrebno oporo.

Nemčija in Italija dobita kontrolno nad Afriko. Japonska jima bo pri tem pomagala.

Ameriška legija ni več za nevtralnost

Ameriška legija se je na svoji konvenciji prejšnji teden v Bostonu veliko pečala s sedanjim položajem po svetu. Rezolucija za nevtralnost Zed. države je zavrgla in izjavila, da je za vso možno materialno in moralno pomoč Angliji in Kitajski. Ker je Ameriška legija ena izmed najvplivnejših organizacij v tej deželi, je njen sklep Rooseveltovi vnanji politiki v veliko oporo.

Odobrila je obvezno vojaško službo, zahtevala za bivše in nove vojske različne privilegije in čimstrožje postopanje proti "prevratnežem".

Kot običajno vsako konvencijo Ameriške legije je tudi to pozdravil predsednik Ameriške delavske federacije Wm. Green in ji zagotavljal prijateljstvo organiziranega delavstva.

Rezolucija za nevtralnost je bila zavrnjena brez večje debate, kar je njene pristaše jako osupnilo. Pričeli so z novimi predlogi naslednji dan, enako brez uspeha. Večina jim je očitala, da so "pro-hitlerjevci", ti pa so jim vračali, da so za Antihitro namesto za Zed. države.

Vprašanju oboroževanja je konvencija odobrila sedanjih vladnih načrt in še posebno pri-

poročila utrditev Panamskega prekopa.

V politiki je "nevtralna", a delegati so bili kajpada demokrati in republikanci. Tudi nekaj komunistov je bilo vmes, toda poznaveci pravijo, da manj kot na prejšnjih konvencijah.

Rezolucije, s katero je legija obsodila Hitlerjevo, Mussolinijevo in Stalinovo diktaturo, navzoči komunisti niso pobijali, ker bi svojo stvar s tem le poslabšali.

Resolucije, s katero je legija obsodila Hitlerjevo, Mussolinijevo in Stalinovo diktaturo, navzoči komunisti niso pobijali, ker bi svojo stvar s tem le poslabšali.

Kanada je aktivno v vojni proti Nemčiji že nad leto dni. Njeno delavstvo ima v nji važno vlogo. A hoče ne le dolžnosti, nego tudi pravice, kakor delavstvo v Angliji. V Kanadi in tam zavzema stališče, da bo storilo vse v svoji moči za poraz hitlerizma. Ampak to ni njegov edini cilj. Po vojni pride mir, in delavstvo v Kanadi in Angliji hoče pri sklepanju miru odločujočo besedo.

Odbor kanadske delavske in strokovne zveze (Trades and Labor Congress of Canada) je 23. sept. objavil z ozirom na

"KJE BOMO JEDLI IN SPALI?"

Gorja slika predstavlja ulico v Londonu po učinkih nemških bombnikov. Stotisoče ljudi je brez stanovanja. "Kaj bo skoz zimo?" se vprašuje ljudje. London z okolico ima nad sedem milijonov prebivalcev.

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Blizu Ljubljane je v noči z dne 27. skočil s tira velik tovorni vlak. Bil je na poti iz Rumunije v Nemčijo, naložen s tanki olja in drugim tovorom. Oblast smatra, da je ta nezgoda bržkone posledica sabotaže. Mnogo osumljencev je bilo aretiranih. Vlada se pač boji zamere Nemčiji in je obljubila storiti vse v svoji moči kričev izslediti, ako ne dožene, da se je razbitje vlaka dogodilo vsled kakega drugega vzroka.

V Rumuniji je novi režim dal aretirati 5 Angležev, ki so imeli delo pri ojnih vrelcih. Lastje jih angleški kapital, toda časi, ko bi Angleži še smeli imeti pri obratovanju kaj besede, so minuli. Angleška vlada je pri pristojni oblasti v Bukarešti protestirala. Policija pravi, da so pri Angležih dobili strelivo in orodje, s kakršnim bi lahko uganjali sabotažna dejanja. Pa jih je poslala "na varno". Čimdalj bo trajala vojna in ljudska nezadovoljnost, več bo lova na dozdevne in prave sabotažnike ter "sumljive ljudi".

V unijah CIO v New Yorku se je raznel strasten frakcijski boj, ki preti s slabimi posledicami za ves CIO. Na državni konvenciji CIO v New Yorku se so dogajali pretepi in ker miru ni bilo mogoče napraviti, sta se obe struji razdelili vsaka v svojo konvencijo. Na eni strani je skupina, ki jo vodi Sidney Hillman. Na drugi so komunisti, s katerimi drži tudi John L. Lewis. Hillmanova struja trdi, da ima večino in za sabo unije, ki niso le na papirju, kakor komunistične, je za Roose-

velta. Komunisti so proti. Enaka borba traja že od lanskega poletja tudi v American Labor Party v isti državi. Do tepeža je prišlo tudi na njeni konvenciji. Tako se je dogajalo na delavskih zborovanjih v Nemčiji predno je Hitler prijel za vajeti. Delavstvo v Zed. državah se bi iz tega lahko kaj naučilo, kajti kadar prične fašizem delati "red in mir" je prepozno.

V Aleksandriji v Egiptu je med drugimi tudi jugoslovanska naselbina. Ker spada to mesto sedaj vsled vojne z Italijo v področje angleškega poveljstva, so vse trčje zaslišali in mnoge odslovili. Nedavno so bili odslovljeni še grški, jugoslovanski in bolgarski kabaretni igralci in pevci, oni drugih pa so bili izgnani že prej. Poveljstvo se namreč boji množnosti, da se med njimi špijoni.

Japonska je postala mogočna militaristična sila na suhem in na morju največ s pomočjo ameriškega železa, olja, municije, svinca in raznih surovin ter drugih izdelkov, ki jih je dobavljala iz Zed. držav. V zameno je pošiljala svilo, razen kinč, porcelan itd. Sedaj, ko je tu nevarnost, da se dogodi med to deželo in Japonsko oborožen konflikt, je vlada v Washingtonu ustavila Japonski dobavljanje železa, olja za aeroplane in nekaj drugih predmetov "vojaškega značaja". Ako bi to storila pred štirimi leti, pa bi Japonska ne imela poguma pretiti z vojno.

Ladjedelnice, ki imajo sedaj velika vladna naročila za grad-

(Nadaljevanje na 2. strani.)

TEŽAVE MALIH STRANK V PREDSEDNIŠKI KAMPANJI

Podmornice pognale stotine ladij na morsko dno

Nemška vlada trdi, da so njene podmornice potopile od pričetka sedanje vojne tovornih ladij v teži 3,120,000 ton. Večinoma so bile angleške, a druge pa francoske ter parniški nevturalnih dežel. Njih povprečna teža je bila okrog 9,000 ton.

Če bi bile vse toliko kot kot Normandija, največji parnik na svetu, težak 80,000 ton, bi jih bilo blizu 50 takih.

Ker so izgubili mnogo ladij tudi Nemci, je izguba že v prvem letu vojne ogromna. Poleg železa je šel z njimi na dno tudi tovar in pa tisoče mornarjev ter potnikov.

Norveška dobila "nov red"

Nemčija je koncem septembra oznanila Norveški "nov red". Dinastija je odpravljena, parlament izbrisan, stranke so prepovedane in za diktatorja nad deželo je imenovan norveški naci Vidkun Quisling, ki je odgovoren za svoje vladanje Hitlerju.

Norvežani nimajo v "novem redu" nobene besede. Vse njihovo gospodarstvo bo sharmo-nizirano z nemškimi. Vodne sile na Norveškem bodo uprežene v korist Nemčije. Ves norveški izvoz mora v Nemčijo.

Vsa norveška diplomatska zastopstva v inozemstvu odpadajo. Zastopnica Norveške v vnanji politiki bo nemška vlada.

V pomoč norveškemu firarju je Hitlerjev osebni zaupnik Joseph Terboven. Njegova beseda je v vsaki zadevi končno veljavna.

Konferenca JSZ in PM bo 3. novembra v Waukeganu

Anton Garden, tajnik Konference JSZ in Prosvetne matice za illinoisko-wiskonsinsko okrožje, je ta teden poslal pridruženim organizacijam pismen poziv, da naj izvolijo zastopnike na zborovanje, ki bo v Waukeganu v nedeljo 3. novembra. Prične se ob 10. dopoldne. Poudarja, da bo seja zelo važna in urgira vsako društvo, da naj izvoli po par delegatov.

Prosperiteta spet tu

Takozvana vojna industrija v Zed. državah je vsled ogromnih vladnih naročil zaposlena kakor v času prejšnje vojne.

SPOR NA KONVENCIJI AMERIŠKE DELAVSKE STRANKE. — DELO S PETICIJAMI IN UGOVORI PROTI NJIM. — V OHIU PRIZNANI SAMO GLAVNI DVE STRANKI. — SRD KOMUNISTOV NA ROOSEVELTA IN NJEGOVO POLITIKO

V Zed. državah je kakih 10 manjšinskih strank, ki so udeležene v sedanji volilni kampanji. Nekatere imajo kandidate le v kongres, v legislature in državne urade.

Stiri izmed manjših strank imajo svoje predsedniške kandidate. Te so socialistična, komunistična, eselpistična (SLP) in prohibicijska stranka.

Boj za naklonjenost drugih skupin

V New Yorku je Ameriška delavska stranka imela na svojem tiketu pred štirimi leti Roosevelta in indorsirala ga je spet letos. Dvanajst članov državnega odbora Ameriške delavske stranke je predlagalo Normana Thomasa, komunisti pa so zahtevali, da se nikogar ne odobri. Pred štirimi leti so bili za Roosevelta.

Na konvenciji omenjene stranke prošlo soboto je prišlo med delegati in gosti do izgrediv in pretefov. Mir je napravila šele policija. Spor je nastal zaradi borbe za vodstvo med komunisti in njihovimi nasprotniki in vsled Rooseveltove kandidature pod rubriko American Labor Party. Država New York namreč dovoljuje kandidirati vsakemu na listah vseh strank, če dobi nominacijo.

Thomas na listi v Californiji

Sličan zakon ima tudi Californija. V nji soc. stranka nima več rubrike na glasovnici. Do nje imajo pravico le tiste stranke, ki dobe pri volitvah za predsednika in za vodilne kandidate v državne urade najmanj 200,000 glasov. Socialistična stranka jih pri državnih volitvah leta 1938 ni niti z daleč dobila toliko, pa se je letos potrudila, da sta bila Thomas in Krueger nominirana na listi Progressivne stranke, ki ima prostor na glasovnici. Predno bi mogla postati soc. stranka v Californiji spet priznana, bi ji vzele veliko truda in stroškov, ker so ovire še celo večje kakor pa na primer v Ohio.

V Columbusu zavrgli naše peticije

V Ohio, ki je rojstna država Normana Thomasa, so bile so-

cialistične peticije za nominiranje našega predsedniškega kandidata zopet zavrnjene, kakor pred štirimi leti.

Strankino glasilo Call piše, da je socialistična deputacija z Thomasom na čelu predložila ob določenem času ohijskemu državnemu tajniku v Columbusu nad 30,000 veljavnih podpisov — tisoče več kot bi se jih po zakonu potrebovalo. Ampak števeci po okrajih so pri pregledovanju naših peticij označili na njih 14,000 podpisov neveljavnih in s tem socialistični stranki preprečili rubriko na glasovnici. Call izjavlja, da so bili podpisi dobri in ugovarjavni, da se je izvršila socialistični stranki in njenim delavcem ter kandidatom velika krivica in ob enem zločin nad demokracijo.

Zavrnjene so bile tudi liste komunistične in eselpistične stranke z enakim pojasniliom, da je število veljavnih podpisov na njihovih peticijah nezadostno.

Socialisti proti odloku

V obrambo svojih peticij in kandidatov so socialisti v Ohio podvzeli proti odloku volilne komisije priziv in apelirali nanjo, da naj se krivico popravi. Koliko bodo s to akcijo dosegli, nam sedaj, ko to poročilo pišemo, ni še znano.

Dejstvo je, da če hoče kakšna vladna skupina, ki ima pravico odločati o peticijah, nagajati, to lahko stori. V Illinoisu na primer mora vsak volilec svoje ime podpisati na peticijo natančno tako pod kakršnim je registriran. Ime države mora istotako napisati s polno besedo. Marsikdo ne ve, ali je registriran le s prvimi črkami, ali s celim imenom in možno je, da napravi pri podpisovanju še kako napako, pa je podpis "neveljaven".

Ako bi v Illinoisu vložili ugovor proti našim peticijam demokratski ali pa republikanci, bi se jim morda dogodilo isto kakor v Ohio. To vlogo pa so poskusili le komunisti, ne sicer

(Nadaljevanje na 5. strani.)

KLIC V SLOGO IN V SPORAZUMNO DELOVANJE

Anton Tratnik iz Wyominga apelira v tej številki na člane in somišljenike JSZ, da naj delujejo složno, kajti prepričani med njimi, ki je bil viden v času razprave o načrtu za reorganizacijo, ni pomenil za naše gibanje nič dobrega.

Frank Boltzar iz Puebla, Colo., je pisal, da smo s tako polemiko vstregli nasprotnikom, ki so se mužali in norčevali, češ, vidite, kako pišejo?

Vsem naj bo zagotovljeno, da med nami ni nikakega takega nesporazuma, ki bi ogražal naše gibanje. Par ostrih kritik, ki so bile objavljene, je bilo osebno mnenje dotičnih posameznikov, ki so imeli v razpravi pravico povedati to, kar so čutili.

Nasprotnikom bi bilo seveda všeč, če bi se mi medsebojno ugonobili. Toda te usluge jim ne bomo napravili. Čim bo referendum v JSZ končan, bomo šli vsi skupno na delo za pojačanje našega gibanja.

Kanadsko delavstvo za vztrajanje v vojni

vojno svoje stališče, v katerem znova potrjuje, da bo podpiral kanadsko vlado v borbi za poraz sovražnikov svobode in za utrditev Kanade, in da bo nudil vso mogočo pomoč Angliji za zrušitev hitlerizma, a obenem zahteva, da se po zmagi ustanovi tak mir, da bo privrčen in trajen.

Delavstvo Kanade in Anglije je složno v zahtevi, da ako Velika Britanija zmagata, ne sme ponoviti "mir", kakršni je bil sklenjen v Versaillesu, ampak mora po padcu fašizma res zavladati demokracija v duhu sodelovanja dežele z deželo in

kolektivne varnosti za vse dežele in narode na svetu.

Delavstvo v vojno zapletenih dežel trpi kot noben drug sloj toliko, zato ima pravico zahtevati tudi glas takrat, ko vojna preneha in se prične barantanje za mir. Odbor strokovne zveze v Kanadi obljublja, da bo delavstvo žrtvovalo pri delu in drugače, ne bo pa pustilo, da bi se mu pri tem kratile civilne svobodičine in se ga obremenjevalo z davki bolj kakor pa druge sloje.

Solidarnost proletariata Velike Britanije je v tej vojni po-

polna. Podpira jo, ker ve, da če bo Anglija poražena, bo to v prvi vrsti poraz delavskega razreda. Zmaga Anglije je za delavstvo torej življenjsko vprašanje. In ker hoče in deluje za njeno zmago, zahteva tudi, da se ustvari potem tak mir, ki bo mir in dal demokraciji vse pogoje za obstanek.

Program angleškega in kanadskega delavstva določa, da naj temelji bodoči red na načelu mednarodnosti in sodelovanja. Kajti le na ta način bo mogoče dati človeštvu gotovost mirnega razvoja in pot iz barbarizma v civilizacijo.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz
Business Manager.....Charles Pogorelec
Asst. Editor and Asst. Business Manager.....Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864.

Moč nemške cenzure v Evropi

Edina dežela v Evropi, kjer je tisk še svoboden in prost vpliva Hitlerjeve cenzure, je Anglija.

Druga bi bila Švedska, če se ne bi bala Nemčije.

Teoretično je tisk na Švedskem svoboden. A kadar se te pravice poslužijo prične rohniti nad njim kakva velika sosedna sila. To ima za posledico zmernost v odgovorih nemškemu tisku, ker si ostrega sloga pod takim pritiskom švedski listi ne morejo privoščiti.

Tako je spet nedavno nemško časopisje udarilo po švedskemu in ga dolžilo arogantnosti napram Nemčiji in izzivanja, ter pretilo, da bo imelo za Švedsko lahko slabe posledice. Še posebno jezo zlivajo na švedski socialistični list Social-Demokraten.

Vrh tega nemški tisk zahteva, da časopisi na Švedskem in v drugih nevtralnih deželah v Evropi ne priobčujejo poročil o vojni iz angleških virov. To se pravi, lagati bi morali z nemškim vred in pa priobčati samo nemško pobarvana poročila o vojni ter drugih političnih dogodkih.

Švicarsko časopisje se že ravna po željah Nemčije in Italije. Švedski časopisi sicer še skušajo ohraniti svojo neodvisnost in samoponos, toda kadar pišejo o Nemčiji, se morajo krotiti, da ne priobčijo kaj takega, kar bi zanje morda res imelo zle posledice.

Kartunov, kakršne priobča o Hitlerju in Mussoliniju (in kar se tega tiče tudi o predsedniku Zed. držav in komurkoli) časopisje v Zed. državah, bi si tam ne upal objaviti noben list, razen v Angliji.

Ko bi mogla Hitlerjeva cenzorska manija ukazovati tudi Zed. državam kakor ukazuje Švedski, Svici, Jugoslaviji, Franciji ter drugim deželah v Evropi, bi "žaljive" karikature Hitlerja in Mussolinija iz ameriškega časopisja kmalu izginile in tudi propagandni spisi proti njima bi ne dobili prostora.

Trgovina in politika

Vlada Zed. držav si prizadeva dobiti Argentino v mednarodnih odnosih za enako politiko kakor jo vodi Washington. To bi pomenilo, da se bi morala ravnati Argentina napram Nemčiji, Italiji in Japonski hladno, če ne celo sovražno.

Ampak Argentina hoče v vnanji politiki stati na svojih nogah, čeprav ji je vlada Zed. držav v njenih gospodarskih težkočah pripravljena pomagati z visokimi posojili.

Argentina računa, da mora biti vojne enkrat konec in trgovina s svetom bo zopet prosta. Argentina veliko izvažata. Blaga ima več kot ga more prodati. Njene najboljše odjemalke so Anglija, Nemčija, Belgija in Italija. Te dežele so leta 1938 vzele 79 odstotkov argentinskega izvoza, Zed. države pa samo 9 odstotkov.

Angleška blokada ji je trgovino z Evropo ukinila, toda argentinski izvoz v Anglijo je sedaj vsled vojne veliko večji kot običajno. Ker je torej ta bogata južnoameriška dežela za svoje blagostanje odvisna od izvoza v Nemčijo in Italijo, se brani slediti vnanji politiki Zed. držav, ki je v sporu z obema diktatorjema. Njeno naziranje bi se morda spremenilo le, če bi blago, ki ga je prej prodajala Nemčiji in Italiji, sedaj lahko izvažala v Zed. države. Toda te imajo enakega blaga za izvoz več kot imajo trga zanj.

Vnanja politika obeh dežel je torej tesno povezana s trgovskimi interesi. Zed. državam je Nemčija v trgovini resna tekmovalka, dočim je Argentini dobra odjemalka njenih produktov.

Zmotno oboževanje

Nemčija in njen Hitler sta predmet oboževanja celo med mnogimi ameriški liberalci in še celo nekateri socialisti se oslanjajo ob argumentiranju, koliko je lahko dosegel s svojim "planiranjem" in si podvzgel Evropo.

Resnica je, da je Nemčija postala to kar je največ vsled pomehkuženja liberalizma, bankrotiranega starega kapitalizma, socialističnega pacifizma, pa vsled pakta med Berlinom in Moskvo.

Leta 1914 je imela Nemčija proti sebi Rusijo. V sedanji ji Rusija pomaga z blagom.

Takrat je bila Italija v vojni proti Nemčiji. Sedaj je na njeni strani. Ze to daje človeku misliti, kako neenako razmerje v zavojevanju je bilo v prejšnji v primeri s sedanjo vojno.

Dalje: v prejšnji svetovni vojni je bila Japonska proti Nemčiji, enako Zed. države, ki so zoper njo uposlile vso svojo ekonomsko in oboroženo silo.

Tega v sedanji vojni ni. Mar je torej kaj čudnega, če tako discipliniran, tehnično izvežban, mogočen industrialen narod, kakor so Nemci, zmaguje?

Zato bi oboževalci hitlerizma morali upoštevati, da so dežele v Evropi padle druga za drugo baš radi pomehkuženja, "pacifizma" in korumpiranosti, kakršno imamo v tej deželi.

ITALIJI NE GRE VSE PO SREČI

Italija, ki je bila v vojni ko je bila Francija že na koljenih, je upala, da bo enako "sijajno" premagala v par dneh tudi Anglijo. Toda dasi je Anglija daleč, ji angleška mornarica v Sredozemskem morju in angleške čete v Afriki povzročajo mnogo težkoč in izgub. Italija je zmagala doslej le v Somaliji. Na vrhovi sliki so angleški in kolonjski vojniki (domačini), ki ogledujejo italijanske tanke, topove in drugo vojno opremo, ki so jo zajeli v spopadu z italijanskimi četami v Libiji.

Komu pripada znanost?

(Nekaj misli iz knjige Paula de Kruifa: "Why Keep Them Alive?")

Po prejšnji svetovni vojni, ki smo menili, da bo napravila konec vsem vojnem in zagotovila zmago demokratičnemu družabnemu redu, a so njeni porodni krči vrgli milijone ljudi v lakoto, bedo in smrt ... sredi splošne pobitosti, ki je s tem nastopila, se je upanje oprijelo drobnice večje: pobratimstva raziskovalcev in znanstvenikov, ki se trudijo, da bi kljub vsemu čim bolj zajezili umiranje, in vztrajno iščejo novih poti, novih sredstev, kot bi bila življenja res največja dobrina.

In znanstveniki delajo ter iščejo še in še kljub družabnemu redu, ki zasmehuje njihova dragocena odkritja. Po vojni so nam ti možje podarili toksoid, ki naj bi iztrebil difterijo. — Uspeh? ... Kljub toksidu umirajo za davico še tisoči otrok. Dobro vemo, da je šifilis — vsaj v začetku — ozdravljiv. Z vsemi silami se borimo proti njemu kot se borimo proti tuberkulozi. Navzlec vsemu je ta kuga — in še kako! — napredovala ... Da bi bilo zlo še večje, izgubljajo otroci sifilitičnih staršev vid ... možje in žene blaznjivo, polnijo norišnice in tam umirajo. Po statistiki je okuženega nič manj kakor desetina človeštva. — Kako to?

Tudi insulin so iznašli, — kako potem, da toliki tisoči še vedno potrebujejo moči, ki bi jim jo znanost lahko dala? Zakaj se dviga krivulja sladkorno bolnih?

Povzročitelji škrlatinke so danes znani. Veda zmore preprečiti celo čisto tako usodne posledice te bolezni. — Pa je le majhen odstotek tistih, ki bi bili potrebni, da bi občutili blagodejno roko znanosti. Zakaj? Seruma proti vnetjem pljuč sicer še ne poznamo, — pa so izumili zato visokofrekvenčne toke, ki prav ugodno delujejo pri nekaterih vrstah vnetij. — In vendar je in bo ostalo vnetje pljuč najstrašnejši krvnik, ki posebno med najmlajšimi išče svojih žrtev. — Le redki so danes, ki zmorejo spraviti svojega otroka v okolico, kjer vnetje mine brez posledic. Tisoči umirajo kot poprej ...

Najboljša in najučinkovitejša novost, ki so jo dala zadnja leta, je pač nov način prehrane otrok. Preprost je in lahek ... mogoče. Če bi se ga res držali, bi bila mladina drugačna! Srčevali bi pomlajena, energična duševno okretna bitja, katerih zdravstveno stanje bi prekašalo še tako lepe sanje in vroče želje vrlih utopistov preteklih dni. — Pa se podjelo po cestah sestranji otroci, da te mine veselje do jedi, če jih vidiš.

Toliko novega so prinesla leta ... toliko novega so nam dali imenujemo zaman kitajsko deželo čaja. — Močan čaj-torej, ... dobro prekuhan in toliko ohlajen, da ga opečena koža zdrži ... Najcenejše sredstvo, —

njimi, razsajala po zemlji še neka druga ... hujša ... nepoznana bolezen, — kot da se je razpasel po svetu nov mikrob, trdovratnejši in bolj trdoživ od vseh drugih ...

Edvard Davidson. — Ime pač, kaj več ve o njemu le malokdo. — Gotovo ni strašnejših ran, kot so opekline in bolečine, ki jih pretrpi ponesečenec za časa nezgode, gotovo nič v primeri z onimi, ko mu menjavajo obveze. Dokler ni bilo Davidsovega čudovitega postopka s taninom, je imelo od 100 ponesečenec le kakih 40 upanje, da bodo živi zapustili bolniško posteljo ... In ko so jo? Dolgo poležavanje po bolniških jih je správil v težak gmotni položaj, iz katerega si čisto ni so vedeli ne mogli pomagati. — Davidson je doprinesel mnogo.

Domače sredstvo za prvo pomoč opečencem, — mešanica pol inanega olja in pol apnene vode, takozvano Carronovo olje, — nam ni tuje. Mnogo pomaga in tudi zdravniki ga priporočajo ... Toda nekaj je gotovo, to so nam povedali že v šoli: če je poskodovana tretjina površine kože, ni pomoči ... In kar je najbolj čudno: niti ni treba, da bi bile opekline kdo ve kako globoke ali hude! Zadočuje že rdeča koža, brez kakih mehurjev, da nastopi smrt. — Splošno torej prevladuje mnenje, da je zaman vsaka pomoč, če je z ognjem poskodovana tretjina našega telesa.

Pa Davidson? Iskal je in iskal, premišljeval in poskušal, — opekline so ga zanimale najbolj — in prišel je do presenetljivih uspehov. Polagal je na rane obkladke, namočene v 5% taninsko kislino. Čudno: vsa opečena mesta so popolnoma potemnela, ... celo ona, kjer je bila koža le nalahko ofurjena, ... dočim so zdrava mesta ostala, kakršna so bila. Pet dni je minilo. Nobene mrzlice, nobenega delirija ... nikakih živčnih napadov, ... niti najmanjšega znaka zastrupitve! Pa tudi bolečin ne, dasi se ni dotaknil injekcijske igle z morfijem!

Postopek s taninom je torej lahek, preprost. V kozarcu raztopiš 4—6 čajnih žličk tanina, obložiš rane s čistimi krpami, ki jih nato dobro napojiš z raztopino, ki si si jo pripravil, dokler ne zadobi opečena koža temnorjave barve in ne prenehajo bolečine. Preprosto, kaj ne? In poceni tudi!

Da, tudi poceni! — Kitajci so bili v marsičem za stoletja pred nami, — to jim moramo priznati. Davidson najbrž ni vedel, da so že od nekdaj uporabljali za lajšanje bolečin pri opeklinah močan čaj ... Sredstvo pač, ki jim je najbolj pri rokah in ki ga premore tudi najrevnejši med njimi, saj ne imenujemo zaman kitajsko deželo čaja. — Močan čaj-torej, ... dobro prekuhan in toliko ohlajen, da ga opečena koža zdrži ... Najcenejše sredstvo, —

ki pa vsebuje precej tanina, ... da, nemara celo toliko, kolikor ga je vseboval preparat, ki je z njim Davidson rešil življenje ponesečenca, za katerega so smatrali do tedaj, da je brez-pogojno izgubljen!

Čaj. — So še stotisoči družin, ki so presiromašne, da bi si mogle kupiti tanina, — da, celo takih je mnogo, ki niti čaja ne premorejo! — Pa recimo, da ga imajo ... Vedo za postopek s taninom? Vedo, kako je s čajem? Najbrž ne, — saj je še mnogo zdravnikov, ki jim je Davidsonovo odkritje neznano, ... ki se mučijo z morfijem, Carronovim oljem, parafinom, ... ki dostikrat ne vedo, kako bi nesrečnemu ublažili peklen-ske muke. Najbrž ne vedo, čaj premorejo, — ne premorejo pa toliko, da bi iz časopisov, tednikov, mesečnikov, — kdo bi sploh mislil na radi! — izvedeli za dobrine, ki jim jih dan za danem nudi znanost ... A dobrina postane dobrina šele če zanjno veš, ... kadar jo občutiš, — sicer sploh dobrina ni!

Naj bodo torej uspehi in koristi, ki nam jih daje veda, le privilegij premožnih? So že! — in ni mikrob, trdovratnejši in bolj trdoživ od vseh doslej znanih, ki zaradi njega umirajo stotisoči, dasi so nam znanstveniki podarili toksoid, salvarzan, insulin, vse moč-goče serume, visokofrekvenčne toke ...! Ni mikrob — siromaštvo je!

Kakšen smisel imajo vsa odkritja, vsi nasveti, vse metode, če dobro vemo, da umirajo ljudje enostavno zato, ker nimajo denarja, da bi si z odkritji znanosti lahko pomagali? ... Pa se raja najbrž niti ne zaveda, zakaj tako umirajo njeni otroci za boleznimi, ki so jim že zdavnaj našli zdravila, ... zakaj umirajo? ... Ne zaveda se, — ker če bi se, bi se gotovo vprašala, kako to, da se za časa vojne vedno najdejo brezmejni krediti, ... ogromni kupi denarja za puške, topove, pline, ... da ni še nobena vojna prenehala zaradi pomanjkanja dolarjev, frankov, mark, — in kako, da ni nikdar denarja za oborožitev znanosti, ki naj bi pazila vsaj nad življenji njenih najmlajših?!

Da; če bi se raja tega zavedla, — potem bi se voditelji ljudstev nemara res vprašali: Komu pripada znanost? Iz "Svobode".

Presojanje dogodkov doma in po svetu

(Nadaljevanje s 1. strani.)

njo vojnih ladij, in drugi industrialni obrati, ki služijo oboroževanju te dežele, imajo tu in tam spor z unijami. Tako tudi sedaj v ladjedelnicah v Camdenu, N. J. Kompanije se ob takih prilikah rade izgovarjajo, da bo delo zastalo in unije pa so obdolžene nepatriotičnosti. Kovati visoke dobičke je "amerikanizem", vprašati za večjo meždo pa je "nelojalnost".

Priporočite prijateljem, da si naroče Proletarca.

V JUGOSLAVIJI PREPOVEDANA VSA ZBOROVANJA IN SESTANKI

Od meseca julija dalje so v Jugoslaviji prepovedani vsi shodi in sestanki. Enako tudi seje. Vrstiti se smejo le s posebnim dovoljenjem oblasti.

Ampak taka seja ni prosta, ker si država lasti pravico imeti na nji komisarja, ki lahko vsakega govornika ustavi in sejo zaključi, če smatra, da se ne vrši v smislu regulacij in interesov države.

Vlada pa je obenem dovolila svojo stranko, ki se imenuje Jugoslovska radikalna zajednica. Nji ni zamašila ust, enako ne klerikalcev in Slovenji, ki so del omenjene "radikalne" zajednice.

Kar pomeni, da se je Jugoslavija po ovinku pridružila totalitarnim silam. Dovoljena je samo ena stranka — seveda vladna — vse druge pa so proglašene izven zakona.

Delavske organizacije niso

Dobiček korporacij in dohodki delavcev

Statistični biro CIO je izračunal, da prejemale delave v primeri z dobički velikih kompanij jako nizko meždo. V glavnem navaja, da dobvajo povprečno na mesec:

Vojniki v zvezni armadi	\$ 21.00
Delavci pri WPA	54.00
Premogarji	101.00
Delavci v jeklarski industriji	182.00
Delavci v avtni industriji	139.00

Mezde so torej nizke, dočim so se dobički korporacij v prvih šestih mesecih tega leta jako zvišali.

Za vzrok visokim prebitkom korporacij v tem letu navaja omenjeni biro CIO vojna naročila zvezne vlade.

Sledeče ponatiskujemo njegov seznam družb s primerjajem njihovih prebitkov.

Ime korporacije	Prebitok prvih 6 mesecev 1940	Prebitok prvih 6 mesecev 1939	Narastek v odst.
General Electric	\$25,871,572	\$16,370,192	58%
Westinghouse	9,837,012	6,338,787	55%
Du Ponts	46,853,695	34,871,535	17%
Youngstown Sheet	2,423,212	546,193	340%
Bethlehem	21,698,457	6,231,986	250%
Jones & Laughlin	3,276,256	847,812	485%
Republic Steel	6,449,453	1,083,311	500%
Carterpillar Tractor	3,509,514	2,315,380	52%
Remington Arms	1,219,000	144,000	750%
U. S. Steel	36,315,003	1,970,312	1740%
Inland Steel	5,933,499	3,785,060	58%
Crucible	2,404,883	350,821	585%
Douglas (Aircraft)	3,388,857	1,396,791	140%
Martin (Aircraft)	4,291,490	967,624	330%
United Aircraft	6,228,106	3,678,689	70%
Bendix Aviation	4,295,419	2,168,210	98%
Curtiss-Wright	6,235,969	3,370,804	85%
Wright Aeronautical	2,599,989	2,331,036	20%
Chrysler	30,494,274	25,345,771	20%
General Motors	113,575,460	100,992,531	13%
Bohn Aluminum	728,165	209,613	250%
Pure Oil Co.	4,700,000	2,433,456	95%
Shell Union Oil	9,449,947	2,162,422	336%
Remington Rand	1,765,998	473,260	270%
LibbyOwens-Ford	5,176,748	2,654,813	95%
Consumer Power			
(12months—June)	10,635,796	9,187,982	16%
Goodyear	4,142,892	3,610,595	15%

RAZNOTEROSTI

Bridgeport, O. — V soboto 26. oktobra bosta imeli v dvorani na Boydsvillu skupno prireditve društvi št. 13 in 640 SNPJ. Prvo slavi 35-letnico obstanka, drugo, ki posluje v angleškem jeziku, pa 14-letnico.

Za govornika je po izvršnem odboru SNPJ določen Camillus Zarnik, distriktni podpredsednik SNPJ iz Clevelanda. To bo torej za našo dolino nekaj SNPJ Day v malem.

Pravijo, da bo na sporedu kratka igra in plesalec pa bo igral Simončičev orkester iz Clevelanda.

Pa si upa še kdo oporekati, da ne čislamo metropole? Pri našem klubu so nam 27. aprila to leto predvajali ves spored "Zarjani" od kluba št. 27 v Clevelandu in tako smo imeli pomoč od tam prej in jo bomo sedaj. Tam imajo pač veliko polje — saj so druga "Ljubljana" — in zbirajo talente v razne skupine, mi pa jih z užitkom poslušamo.

Več o pripravah za omenjeno prireditve pozneje.

Zasledujem zadnje čase predbacivanja zaradi vprašanja ob-

stoja JSZ. Skoro so to od nekaterih ljudi ne le predbacivanja nego grožnje, pretnje z bojkotom itd.

Silna zakulisna kampanja je zadaj, a delo in govori istega, ki ga obirajo se nič ne upošteva.

Pa govorimo o demokraciji. Mar ni bilo na zboru dovolj demokracije? Bila je. Torej čemu sedaj begati ljudi, ko ne more to imeti druge posledice kot škodo.

Zakaj metati očitke na sodruga v Pennsylvaniji, o katerih vemo, ker jih poznamo, da so bili vedno na strani JSZ in Proletarca, vztrajni v stvarkih in pomagali v vsaki delavski akciji?

Morda so v Penni ravno zato za spremembe, ki jih bodo otele iz zastajanja.

S špikanjem se ne pridobiva članov, ne naročnikov. Saj se lahko tega učimo v soc. stranki, kjer je namesto sodruštva zavalovelo sektaštvo in posledice poznamo.

Ne razumem, kako da tisti, od katerih bi pričakoval upoštevavanja in dobre ocenitve naših ustanov to zametavajo in sejejo razprtije. Komu hočejo s tem koristiti? Bi več pisal, pa ... Joseph Snoy.

Tole mi ne gre v glavo?

Čemu politiki nikdar ne izvrše obljub pred volitvami, nego le obetajo, kaj bodo storili, če se jim službe znova poveri?

IZ VUKOVE ZAPUŠČINE

IVAN VUK:

PO VALOVH DONAVE ŠIROKE...

Beležke iz popotnega dnevnika.

(Nadaljevanje)

"Kakšno je to zidovje in tisti rovi," je rekla Tea. "Tisto kamene, velike vojašnice, stolp Nebojša, galerije in stopnjišča, ki so vijugasta in vežejo doljni del mesta z gornjim, bi lahko mnogo govorilo."

"Da," je odgovoril Tein spremljevalec, "v mislih se pojavljajo divje tolpe azijske, ki kakor roji oblegajo to zidovje, kako se krvoločno plazijo po njih, kako padajo, zadeti od smičenk. A tam gori, na visokih stolpih vidite postavo v obliki menih. Jovan Kapistran, kis-križem in mečem poleg Janka Sibirjanina odbija polumeseč... Zvenk sabelj preneha in stok ranjencev utihne... vse je mirno, nemo. A tam v dvoru Vladislava, sina Jankovega, vidite grozno sliko. Vidite, kako njegovi vitezi sekajo na kose potuhnjenega grofa Celjskega. A slike se naglo vrste. In zagledate, kako sredi trga, pred množico, v prisotnosti kralja in madžarskih oblastnikov, pade glava Vladislavova..."

Čas hiti in slike se vrste naglo, kakor v kinematografu. Grozno slike po večini... Iz bojnih krikov in živketov orožja se zdi, da slišite krike na pomoč, ki ginejo v kletah med kačami in podganami!... Na okopih vidite strašno sliko: na kol natakajena telesa, kako mučeniki izdihajo svoje duše!

Takšna je zgodovina tega mesta. Svoboda in suženjstvo, križ in polumeseč. Gospa Marija je tiho vprašala Matevža:

"Torej ni grof Celjski bil, ki je hotel, kakor pravijo, že taktat Jugoslavijo?"

"Bežite no," je rekel Zdravko. "To so si zaradi lepšega izmislili. Kaj je bilo njemu, nemškemu grofu in feudalistu za jugoslovenstvo in celo še v tistih časih. Za svojo oblast mu je šlo, vpliv Celjanov vnesti tudi v slovenske pokrajine na jugu..."

"Pogledite!... Tisti stolp na najnižjem kraju ob Donavi," je pokazala s prstom Marija. "Kaj je to?"

"Takšnih stolpov," je rekel Tein spremljevalec, "je bilo prejše čase več. Bili so, da so z njih opazovali gibanje na Donavi. Ta se imenuje Nebojša kula, pravijo ji tudi "Jakšičeva kula". Bil sem že tam in je znamenit ostanek nekdanjosti. Ko so bili Turki tu gospodarji, je bila ječa-mučilnica. Ko je sultan Mohamed I. 1456. napa-

del Belgrad, ki ga je branil Hy-njadi, so jeli Turki pri nekem naskoku plezati čez zidove, Ne-ki janičar je hotel na Nebojša Kuli zasadi turško zastavo. Srb Dugović, ki je na strehi stolpa stražil, je zagrabil Turka. Ker ga ni mogel drugače premagati, se ga je oklenil in se z njim vred zvalil v prepad... Pod tem stolpom je stalo nekoč tudi rimsko brodovje, ki je križarilo po Savi in Donavi..."

Parnik je plul, nalahno se zibal in Donava se je razprostirala v širino, kakor motnorumenkast širok trak na zeleni celini zemlje.

"Mogočna je Donava," je rekla Tea, kakor sama za se. "Mogočna," je ponovil njen spremljevalec. "Za rusko Volgo največja reka v Evropi... Ze stari narodi so vedeli za to reko. Spominja se je Herodot. Julij Cezar je pisal o nji in jo imenoval Danuvius."

"Nemci pa ji pravijo Donau," je rekla Tea.

"Oni bi radi dokazali, da je ime Donave, Donau, njihova beseda. Samo, da pri tej svoji trditvi niso složni. Eni bi radi dokazali, da izhaja iz besede "Thon-au" radi mrogih prime-si, ki jih ima Donava, drugi zo-pet govore, da je prvotno ime "Tanne-au", ker izvira pod veliko jelko. Smešno. Saj se ven-dar lahko z gotovostjo reče, da je ime Donava keltskega izvora in da prihaja iz besede Don-av, kar pomeni: globoka voda. Gri-ki in Rimljani so jo imenovali Danubius v njenem gornjem to-ku do "Zelesnih vrat", a od "Zelesnih vrat" do Črnega morja pa Ister, ki je bil poznan že starim narodom."

"Torej dve reki?"

"Ena reka z dvema imeno-ma. In sicer zato, ker je iz "Ze-lesnih vrat", iz tistih ožin in sotesk tekla, kakor da Ister tam iz tistih pečin izvira."

"Kakor Ljubljanka na Slo-venskem... Ena in ista reka, s tremi imeni, Pivka, Unec, Ljub-ljanka..."

"Da, tako, da..."

"V Ister-reki je živel tudi po-vodnji mož iz Črnega morja" se je nasmejala Tea.

Njen spremljevalec ji je po-zugal s prstom:

"Ne vem? ... S svojo šalo ste ugenili resnico."

Tea je vprašala in v njenem glasu je bila čegavost:

"Torej je res živel povodnji mož?"

"Stari narodi so, kakor veste, molili veliko raznih božanstev in so imeli za vse narave po-jave svoje posebne bogove, ka-kor za planine, gozdove, polja

TUDI V BERLINU NI MIRNEGA SPANJA

"Angleški letalci si prizadevajo na vse mogoče načine pokazati tudi Ber-linčanom, kaj je vojna proti civilnemu prebivalstvu. Ker morajo leteti tja z velike daljave, ne vozijo s sabo toliko bomb kakor nemški letalci nad Lon-don, kajti slednji so blizu. Gornje je slika iz Berlina po "obiisku" angleških letalcev. Predstavlja cerkev in bolnišnico.

in reke. Zakaj ne bi imeli tudi boga Donave. O, da! Imeli so ga. Predstavljali so si ga z dol-go brado, nagega, z vencem iz rogoza na glavi in levo roko na prvrnjem vrču, iz katerega teče voda. V desnici je držal Neptunove trozobe vile in ro-gožno trstiko."

Tea je gledala vodo, kakor da se poglablja v tisto dobo vsemogoče mistike. Nato pa je rekla kakor sama za se: "Koliko vode vedno nekam teče neprestano, neprestano..."

"Da," je odgovoril njen spremljevalec. "Čeravno je ru-ska Volga po dolžini večja od Donave, vendar izvira Donava v morje več vode, nego katera-koli druga reka v Evropi. In to zato, ker je brzina toka Dona-ve največja. Vsako sekundo se iz-liva v Črno morje iz Donave do 5300 kubičnih metrov vode. Ako je povprečna brzina na se-kundo 1 meter, tedaj je eni kaplji vode v Donavi potrebno 33 dni od izvira pa do izliva v morje."

"Izvir," je segla Tea v besedo, "v srcu Evrope — v južni Nemčiji, da? Tam nekje pri Schwarzwaldu."

"Zračna dolžina od izvira do Črnega morja je 1630 km, a dolžina toka pa 2860 km. Vol-ga je pa dolga 3183 km. Nad 37 milijonov ljudi živi okoli Donave in njenih pritokov. In od teh je nad 12 milijonov lju-di nemškega porekla, 12 milio-nov slovenskega, 5 madjar-skega, 6 romunskega in nad 1 milijon raznih narodnosti."

"To se pravi," je zopet segla Tea v besedo in njeni lepi zob-je so blesteli v soncu, "da je potovanje od izvira Donave do Črnega morja takorekoč potova-nje skozi polovico Evrope!?"

"In vendar so reke, kakor Mississippi, Veliki Amaon, Kongo, velikani napram Dona-va."

"Imate prav, Tea," je rekel njen spremljevalec. "Napram tem je Donava neznatna pritli-kava reka, dasi ima 120 prito-kov in od teh 60 večjih rek. Ali," Tein spremljevalec je dvignil prst, "ali, to so samo fi-zične veličine. Taka veličina nima posebnega pomena pri ljudeh še manj pa pri rekah. Nobena od ogromnih rek nima svoje zgodovine. Donava pa jo ima) In v tem pogledu bi se la-hko nekako primerjala z Ni-rom."

Kako je Donava nastala, spa-da daleč v preteklost. Njen za-četek je v morju, ki je že dav-no izginilo iz evropskega kon-tinenta in od katerega so nam ostali geološki podatki.

Pred davnimi, neštetimi ve-ki, je mesto sinje Donave bilo tu morje, ki je segalo od Alp do vzhoda. Vsa ogrska nižina je bilo morje, ki so ga imeno-vali Belo ali Panonsko morje. Mali Karpati in Bakonski go-zdovi so bili otoki v tem morju. Njegova slana voda se je preli-vala preko peščenih obal in plitvin iz numilitskega apnen-ca. Zuborenje in pljuskanje va-lov ob bregove, je prodiralo do zelenih obalskih gozdov. Skozi listje mirt in palm, fig in mil-

natega drevja, se je belila mor-ska pena, vrteč se okrog korala-nih sten in plitvin. V groznih goščah so gomazele paleonteri-je figove gozdove so oživiljale opice, a po vodi so švigale vsa-kovrstne živali... To je bil začetek nove eocenske dobe us-tvarjanja, prva perioda terci-jerna.

Točno se ne more reči, kako dolgo so na obali tega morja šumeli bambusi, kako dolgo so nimoze metale senco preko nimf in viktorij in kako dolgo so raznovrstni netopirji domo-vali v razpokah pečin. Smatra se, da je v najbližji periodi ustvarjanja — v neogenski — tropsko podnebje popustilo. Ta sprememba ni ostala brez ka-tastrof, ki so morsko površino vode razdelile. Iz Panonskega morja je ostalo jezero, voda katerega je bila manje slana. In nato h koncu neogenske pe-riode, je bila že sladka voda od Kalenberga pri Dunaju do Baj-zaša, kjer prenehava Banat.

In naposled, ko so se stene južnih Karpatov razkrale pod Bazašem, je to jezero izteklo v Črno morje. Na njegovem ob-širnem blatnem dnu, kjer je danes madžarska nižina, je o-stala mreža rek in močvirja z Donavo kot glavno reko. Pla-ninski klanec, skozi katerega bomo danes še pluli, to so tiste romantične ožine na Donavi, ki so znane pod imenom "Zelezna vrata" ali "Džerdapski klanec"...

In kar je še pose-bno zanimivo Donavi ni po volji njen oficijelni, da se tako izra-zim, na zemljevidu začrtan iz-liv v Črno morje. Spojitev reke z morjem je kakor poroka dveh zaljubljenih, drug po dru-gem koprnehih src. V skupnost- strijnega sreča ne mara prič...

In vidite, Tea, tudi Dona-va ne mara prič, ko se zlije v eno s svojim ljubčkom, mor-jem... V donavski delti je namreč pred kratkim nek ka-pitan odkril nov rovak dosejad še nepoznan, po katerem se vo-da Donave izliva v Črno morje. In, ker je vsako odkritje tudi koristno, je ta kapitan po tem novem izlivu Donave pripeljal v Črno morje brez posebnih te-žav svoj parnik in, kajpada, tudi brez oficijelnih stroškov."

"Kako to," je vprašala Tea.

"Hm... Ni mu bilo treba plačati nobenih canrskih pris-tojbin, ker tam še sedaj ni uradov."

Nasmejali smo se. Tein spremljevalec pa je pripomnil: "Kakor torej vidite, Tea, no-bena reka v Evropi in v zgodo-vini ni igrala tako važne vloge, kakor Donava, ki jo je Napo-leon imenoval "kraljico" vseh rek."

Saj ni bilo takorekoč nobe-nega dogodka, da bi v njem ne sodelovala Donava. Ze stari osvajači sveta, Egiptčan Sezo-star, perzijski kralj Darij, ma-kedonski kralj Aleksander Ve-lik, vsi so se bojevali na Dona-va. Trajan, Atila, Karl Veliki, Sulejman, Džingis-kan, Napo-leon so si pletli zmagovalne vence na Donavi...

(Dalje prihodnjič)

Priporočilo vsem zavednim delavcem

Kemmerer, Wyo. — Mogoče si čitatelji Proletarca mislijo, da smo že vsi zavedni delavci v Wyomingu šli v krtovo deželno, ali pa da smo postali brezbržni za naše napredne delavske ustanove in delavske zadeve vobče. A temu ni tako.

Delujemo še zmerom po svo-jih močeh za naše delavske pu-blikacije, za naša napredna društva in v splošnem za vse, kar je v korist delavstvu.

Na žalost pa moram ugotovi-ti, da se mi polemika v Prole-tarcu od zadnjega zbora JSZ in Prosvetne matice sem ni prav nič dopadla.

Zbor se je vršil 4., 5. in 6. ju-lija, in nato se je pričelo. Do-bro, da se je z določenim dnem tudi končalo. Kajti izgledalo je, da je med člani JSZ vedno več nesloge in preklanja, kar povzroča med ostalimi delavci, ki nam slede, še večjo konfuzi-jo. Saj je že itak dovolj velika brez tega.

Dragi člani in somišljeniki JSZ ne razdirajmo dolgoletni trud in uspehe naših graditel-jev, pač pa rajše delujmo sku-pno naprej roka v roki, kar bo mnogo boljše za nas vse.

Upam, da kar je XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice napravil, je to storil s treznim razmišljanjem. Vse bo do-bro, samo skupnost nam je po-trebna in pa vpoštevanje, da večina odločuje, manjšina pa naj se ravna po tem. Saj se je na zboru gotovo jedrnat raz-pravljalo o vseh problemih, ki so bili na dnevnem redu. Ampak živimo v najbolj vzruženih časih. Kar je bilo še večerj do-bro, je danes lahko že brez po-mena.

Zanimajmo se za razmere v katerih živimo mi in naši otro-ci. S pripravanjem in mržnjami ne bomo prišli mi delavci ni-kdar v boljše življenje, pač pa v še žalostnejši položaj.

Delujmo torej vsi skupno za JSZ, soc. stranko in naše de-lavske publikacije, pa bomo vsi imeli koristi od tega. Kajti raz-dirati je lahko, graditi pa jako težko. Kar je napak med nami, saž se jih lahko popravi, ker smo ljudje ki imamo razum! Zapomnimo si vsi, da sloga ja-či, nesloga tlačí.

Članom in somišljenikom J. S. Z. kličem, podajmo si roke in delujmo skupno naprej ka-kor doslej in še veliko bolj, če hočemo napredovati. Ne dopu-štimo, da bi naši nasprotniki posebno pa pri lističu Naprej (pravilno Nazaj) imeli veselje nad nami in si radostno meli roke, češ, pa smo jih razdeljali in uničili.

Več dela za JSZ, za naše li-ste in druge publikacije, več skupnosti za koristi delavstva in drug do drugega, pa bomo lahko zadovoljno nadaljevali z nalogami, ki so nam dane.

S tem dopisom ne mislim ža-liti nikogar. Napisal sem ga, ker mi je težko gledati neslogo med nami, ker je vsem v pogu-bo. — Anton Tratnik.

Green priporočila unijam pomesti raketirje

Vsled obilja publicitete o de-lovanju raketirjev v unijah se v javnosti dela vtis, kot da so same na sebi raketirstvo in ne-kateri, med njimi kolumnist Pegler, jih tudi oglašajo za take.

V obrambo unij je, ako zlo-glasne raketirje same pože-nje ven, prvi predsednik A. L. of F. William Green. V ogro-mni večini unij jih sploh ni. V drugih je eksekutiva priprav-ljena pomagati z vsemi svojimi sredstvi, da se zajedalce po-žene ven.

Združenje madžarskih nacijev

Madžarski naciji, ki so bili dosejad razdeljeni na dve stranki, so se združili pod ime-nom madžarska narodna socia-listična stranka. Nji so se pri-družile tudi manjše fašistične skupine. V parlamentu, ki šte-je 260 članov, imajo sedaj 20 odstotkov mandatov. Nekaj nacijev, katere je imela ogrska vlada v zaporu, je morala na pritisk Hitlerja nedavno izpu-stiti.

"HUDIČ PRED BANKROTOM"

Klub št. 1 bo nudil na priredbi v nedeljo 20. oktobra bogat spored. — Predstava o polomu peklenškega poglavarja. — Druge dramske slike, petje, govori in po programu plesna zabava

Chicago, Ill. — "Časi se spre-minjajo," pravi Hudič v igri, ki jo je napisal pokojni naš pisa-telj Ivan Vuk. V nji dokazuje, da preti kraju, kjer je večni jok in škripanje z zobmi neizo-giben polon. Kajti hudiči so dobili neizprosne konkuren-ta v ljudeh.

Pa je glavni izmed njih, ki je nekoč hodil po svetu elegan-tno oblečen in zapeljeval ljudi, izgubil v pekluslužbo, in nato drugi, tretji itd. Sedaj se ta vrag potepa po kavarnah in jamra. Vsaka reč na svetu se zboljšuje, pravijo nekateri. In tako se zboljšujejo tudi ljudje, ampak tako, da so hudičem od-jedli službo.

Zelo zanimiva sedanjemu ča-su izredno primerna satira. Vi-deli jo boste v nedeljo 20. ok-tobra na odru SNPJ. In res se boste zabavali. Kajti videli ste že marsikoga, ki je bankrotiral bodisi v trgovini, v obrtniji ali kar že je bilo. Ampak da pride v konkurz sam peklenšček, to je pa "novica".

Ker je res ves svet postal pek-el, na katerem je več joka in škripanja z zobmi kakor pa v svetopisemskem ognjenem brezdnu, bo ta točka sporeda kakor nalašč k namenu, kate-remu je klubova prireditev v nedeljo 20. oktobra posvečena. Otvoritev sporeda, ki se pri-čne ob 3. pop., bo spremljana s simbolično sliko sedanjih dni, kot dirkajo nad mestl "smrti pršilci" in ugonabljanja med drugimi življenja otrok žensk in starcev.

Videli bomo tudi nastop otrok v dramskem prizoru "otroci vojne".

FAŠISTIČNA ZVEZA PROTI ANGLIJI IN ZED. DRŽAVAM

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Rusija bo brčkone imela vz-rok še bridko obžalovati svoj pakt z Berlinom. Kajti omogo-čila je Nemčiji zavladati nad Evropo in Japonski nad Azijo. Ze sedaj se Nemčija nič kaj ne trudi, da si obdrži prijateljstvo Rusije za vsako ceno. Pač pa obratno. Obnaša se, kakor da naj se Rusija sama ob sebi čim bolj žuri ohraniti s tretjim raj-hom dobre odnošaje.

Zed. države v vojni

Angliji trda prede. Vlada v Washingtonu ima vsled te situ-acije le dve alternativni. Ali naj spet postane "neutralna" in se oprime izolacijske politike, ali pa naj nudi Angliji pomoč še v večji meri in se končno sama zaplete v vojno. Tehnično je že v nji, kajti podpora, ki jo nudi Angliji materialno in s propa-gandjo, ni več neutralnost, nego odprto podpiranje ene v vojno zapletene države proti drugim. V Evropi je taka neuradna za-veznica Zed. držav Anglija, v Aziji Kitajska.

Kaj bo z Rusijo?

Nova trozveza torej nič ne skriva mržnje do Zed. držav, ampak jim celo preti s totalno vojno. Rusiji pa kaže prijazno lice. V enem členu svojega pakta posebno poudarja, da se politika zaveznic v odnosajih z Rusijo v ničemur ne spremeni.

To zagotovilo ne pomeni dru-gega kot da se Rusiji zaenkrat ni treba bati. To je, toliko časa ne, dokler ne razpade Velika Britanija in se ne ukroti Zed. držav.

A kaj potem? V Moskvi go-tovo vedo, da pomeni Hitlerjev "nov red" temne dni tudi za Sovjetsko Unijo. V Berlinu in Rimu namigujejo, da je pot v novo zvezo prosta tudi Rusiji in posebno še Španiji. Če se Ru-sija vabilu odzove, je njene sa-mostojnosti konec. Isto velja za Španijo.

Sploh je Rusija vsled nove zveze v kleščah. Ze prej so tri države sklenile proti nji zvezo s famoznim protikomuni-stičnem paktom, ki je postal kr-pa papirja vsled sporazuma, ki sta ga lanskega avgusta skle-nila Stalin in Hitler. Toda ka-kor je Hitler v stanju raztrgati eno pogodbo in jo prelomiti, tako je sposoben storiti tudi z drugo.

Dalje bo predvajana enode-janka v angleščini, ki se bo tu-di nanašala na namen sporeda in prireditve.

Za govornika v angleščini je bil povabljen Norman Thomas, ki pa se odzove le, ako se aranž-mo sedanje njegove ture spre-meni. Datume njegovih shodov se spreminja na podlagi potreb in sredstev. A v vsakem sluča-ju, če ne Thomas, nastopi na tej priredbi kak drug predstavn-ik soc. stranke, da razloži svo-je stališče to je, program soc. stranke in urgira volilce glaso-vati zanj.

Govornik v slovenščini bo Joško Oven.

Poleg tega bomo imeli na sporedu petje.

Po končanem sporedu pa bo plesna zabava.

To je le površen opis te pri-reditve. Zagotavljamo pa vsa-kemu, ki se je udeleži, da bo zadovoljen. Kajti spored ne bo predolg, vrhtega pa prvovr-sten.

Vstopnice v predprodaji so po 40c in pri blagajni bodo dajm več. Ako upoštevamo, koliko truda je s prireditvami kulturnega značaja, in da vrh tega dobi svoje odstotke od vstopnic Uncle Sam, tedaj je lahko brez uganjave dognati, da je vstopnina nizka.

Na člane in prijatelje apeli-ramo, da naj store kolikor ute-gnejo pri razpečevanju vstop-nice, kajti prireditev bo popoln uspeh le, ako bomo predvajali ne samo prvovrstni dramski, pevski in govorniški spored, nego imeli tudi polno dvorano. — P. O.

JSHD vabi na pristop

Chicago. — Izmed naših fi-nančnih ustanov, ki je krizo srečno prebredla in napreduje, je Jugoslovansko hranilno in posojilno društvo. Svoj urad ima na 2634 S. Lawndale Ave. Tajnik društva je D. J. Lotrich, predsednik Joško Oven in bla-gajnik pa Anton Trojar.

JHPD vodi sedaj akcijo za pridobitev več vlagateljev. Pri-glašeni je novih že za nad \$5,000, kar je znamenje, da zaupanje v to ustanovo raste.

Za nadaljnje podatke se ogle-site v omenjenem uradu osebno ali pa pokličite telefonično Lawndale 2344.

Član direktorija.

Slabo kampanjsko geslo

Republikanci in "rebelni" demokrati se v tej kampanji gnjavijo največ ali pa skoro iz-ključno s "tretjim terminom". Oziroma proti njemu. Kon-struktiven ekonomski program, ki bi odpravil brezposelnost in dvignil življenski standard a-meriškega ljudstva, bi bil vse-kakor važnejši, kakor pa vpti zgolj proti "tretjemu terminu".

Mnogo odvisnih od relifa

V Illinoisu je odvisnih od re-lifnih akcij za svoje preživlja-nje blizu milijon oseb ali ena na vsakih osem oseb v državi. V okraju Cook (Chicago in bli-žnja okolica) je odvisnih od re-lifa nad 394,000 oseb.

Visok davek

Država Illinois je dobila v zadnjem fiskalnem letu, konča-no 30. junija, \$90,818,210 pro-dajnega davka (sales tax), ki znaša 3c na vsak skupljeni dol-lar. Devetdeset milijonov dolar-jev je visoka vsota.

V nedeljo
20. OKTOBRA
KAMPANJSKA PRIREDITEV Z IGRO, PETJEM IN GOVORI
V DVORANI S. N. P. J.
CHICAGO, ILL.
Vabi klub št. 1 J. S. Z.

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

"Enakopravnost" ima sedaj v agitaciji za Roosevelta lahko pot. Kajti Thomasa, Browderja in Aikena v Ohio ne bo na glasovnici, če bo obveljal odlok državnega tajnika v Columbusu.

Chas. Pogorelec je v svojem poročilu o JSZ konvenciji soc. stranke aprila to leto svetoval, da naj posveti vse moči delu za pojačanje svojih postojank. Kajti brez njih bomo stranka le na papirju. Slučaj v Ohio to potrjuje. Kaj pomaga, če se v tako veliki državi mala skupnica ljudi še tako trudi, ako pa nima za sabo organizacije, ki bi kaj pomenila! Pred štirimi leti je dobil "father" Coughlin podpisov kolikor jih je hotel, ker je imel organizacijo. Tudi dr. Townsend bi uspel laglje nego soc. stranka, ker ima močne klube povsod, posebno v industrialnih središčih. Najboljše je, da se Ben Parker vrne v Cleveland in prične graditi organizacijo, če hoče, da postane soc. stranka v Ohio spet stranka kakor je bila nekoč.

Zeleti je, da se ji po tolikem trudu s peticijami posreči odlok oblasti razveljaviti, da pride na glasovnico in nadaljuje s kampanjo.

Konvencija JSKJ je pustila za seboj tudi nekaj razočaranj. Oziroma razočarancev. Ako bo po njihovem, v tem terminu ne bo več toliko "sloge", kakor jo je bilo doslej.

Združenje je še na dnevnem redu, toda ne v svrhu združevanja, nego le na rešetu kritike. SSPZ je v tem glavna sporna točka. Nekateri ji privoščijo, ker je JSKJ odklonila njene pogoje. Je pač neprevidno ravnala. Ako ji je bilo res za skupnost z JSKJ, bi ji ne smela predlagati načelne izjave, ne razpustitve in sploh nobenih drugih predlogov, nego ji bi le sporočila, da se ji želi pridružiti, pa bi bila sprejeta. — J. P.

Earl Browder je v svojem govoru po radiu obtožil Roosevelta in Willkieja da skušata spremeniti Zed. države v militaristično kempo. Pravi, da je on edini predsedniški kandidat, ki je odločno proti vojni, proti oboroževanju, proti obvezni vojaški službi in za nevtralnost. Za "nevtralnost" je res, za tako nevtralnost, ki bi bila v pomoč Hitlerju. Tudi proti oboroževanju je edino vsled "nove linije". Ta določa, da je militariziranje Sovjetske Unije, Nemčije in Italije dobra stvar, ki se ji ne sme metati po-

len pod noge, pač pa storiti vse kar zmorejo za uničenje ameriškega imperializma.

Sveti oče skuša doseči mir, toda tak mir, ki bo "pravičen" za Italijo. Torej naj bo to Mussolinijev mir. Drugačnega papež sploh predlagati ne sme. Kajti še nikoli ni bil papež tako zelo "jetnik" italijanske vlade, kakor je sedaj. Svoj edini dnevnik Osservatore Romano je moral prenehati izdajati, ker je poročal pravično tudi o Angliji. Mussolini zahteva, da Vatikan služi fašizmu in papež se je udal. Rooseveltov poslanik Taylor, ki ga je lani poslal v Vatikan, da pomaga svetemu očetu v mirovnih naporih, je pred par meseci uvidel, da je njegova misija brez hasna in se vrnil v Zed. države. Roosevelt sedaj ve, da papež ni več samostojno bitje, nego Italijan, ki se mora — hočeš nočeš — ravnati po Mussolinijevih navodilih.

Kardinali so vešali veliko pomenili. Na primer Innitzer na Dunaju. Sedaj čujemo o njih samo še kadar kdo izmed njih umre.

Cenzura v USSR je hujša kakor v Nemčiji ali v Italiji. V sled tega je Rusija edina velika država na svetu, v kateri so tuji novinarji redka stvar. Dnevnik New York Times je skušal obdržati v Moskvi svojega poročevalca še dolgo potem, ko so jih drugi poklicali domov. Sedaj je tudi omenjeni list brez njega. "Kaj bi počel v Moskvi, ko pa ne smem pisati drugače kot po cenzorjevih navodilih!" je rekel zastopnik Timesa in odptoval. Zanimivo je, da smejo korespondenti sovjetskih časopisov, ki so nameščeni v Zed. državah (v New Yorku in Washingtonu) poročati v Rusijo karkoli jim ljubo, dočim jim je od tam dovoljeno pisati le po vladnih navodilih. Ako bi bil Jože Stalin res za demokracijo, bi pustil tujim novinarjem pisati kar se jim bi zljubilo. Koncem konca bi bilo to za njegovo deželo veliko boljše, kajti resnice o nji s cenzuro ne more skrivati.

Tiskarna Spravedlnost v Chicagu je bila zadnji pondeljek prodana na javni dražbi. S tem je preminula zadnja socialistična tiskarna v tem mestu. Obstajala je nad 35 let. Proletarec je bil tiskan v nji, ko je pričel izhajati in potem enkrat pozneje. Tudi socialistični tednik Call je bil nekaj časa tiskan v nji. Ker obveznosti ni zmožal, je bil preseljen v Ke-

NOV "MONAKOVSKI PAKT"

Na goraji sliki sta Churchill in Hitler. Ampak ni nevarnosti, da se med njima dogodi isto kakor v Monakovu, ko so vrgli Hitlerju v žrelo Čehoslovako. Churchill na tej sliki je ameriški vojak in enako je ameriški vojak njegov tovariš Hitler. Fotografirana sta bila v kempu Lisbon, N. Y. Sorodna sta državnikoma enakih imen edino po imenu.

noshu. Tiskarna Spravedlnosti je bila do sedanjih krize veliko podvzeta. Izgledalo je že, da bo po nji že pred dvajsetimi leti, ker je večina češke socialistične federacije šla h komunistom. Toda manjšina je tiskarno otela in jo obratovala naprej. A prišlo so druge ovire. Ena je, da se češki socialisti z izolacijsko, pacifistično taktiko ameriške socialistične stranke niso mogli strinjati, pa so v razočaranju nehali biti aktivni drug za drugim. Svoj tednik Spravedlnost še izdajajo. Včasih je bil dnevnik in najbolj razširjen češki list v tem mestu. Ameriški socialisti bi se iz zgodovine socialističnega gibanja med Čehi v Chicagu lahko kaj naučili.

Slovenci so branik krščanskega zapada, pravi člankar Amerikanskega Slovenca. Kje pa je še kak "krščanski zapad"? In če je kje, ga Slovenci pred možnimi "sovražniki" krščanstva ne bodo ubranili.

V Jugoslaviji so vzeli na piko framasoni in Zide. "Vreme" v Beogradu piše, da je bila akcija proti prvim potrebna, ker so delovali po navodilih iz centrale v Parizu. Ampak "Vreme" bi lahko zapisalo še večjo resnico. Ta je, da je akcija proti njim in Židom podvzeta po navodilih iz Berlina.

V CIO v New Yorku se je na zadnji konvenciji dogodil razkol. Komunistični listi pišejo, da ga je povzročil podpredsednik CIO Sidney Hillman, ker je natrpal konvencijo s svojimi delegati, Lewisovi pa so vsled tega odšli in pričeli svoje zborovanje. Za Lewisa bi bilo pametnejše pustiti Browderjevo družbo, ako mu je za bodočnost in napredek CIO.

Zupan Carl Zeidler je bil na konvenciji Ameriške legije v Bostonu ter jo povabil, naj si določi za prihodnje zborovanje Milwaukee. Predstavil se je legionarjem za župana, ki poje. In jih je pozval: "Pojte za menoj 'God Bless America'." Vsi so peli, pa če so znali ali ne in Milwaukee je res določeno za mesto prihodnje konvencije Ameriške legije. Hoan je torej službo mayorja po logiki dopisnika, ki piše zmerom z "mi" izgubil, ker ni delal kakor ljudje, ki so ga plačali, hočejo. Oni so, za pevca, ne za socialističnega govornika. Predstavite si, kako velika razlika je med Hoanom in sedanjim županom. Ta pride in poje "God Bless America". Pa je vse zanj.

Plovbo po Donavi sedaj upravlja nemški ravnatelj, ki si za svetovalce sam dobi zastopnika Italije, in po enega iz Jugoslavije, Bolgarije in Rumunije. Rusiji to ni bilo všeč in je pred par tedni v Berlinu sporočila, da če je Italija, ki je daleč od Donave, lahko zastopana v upravi podunavja, kako da so Rusijo prezrli, ki mej ob izlivu Donave v morje? Zanimivo, a še zanimivejše bo.

Poročilo s konference J. S. Z. in Prosvetne matice v Bartonu

Bridgeport, O. — Konferenca Prosvetne matice, ki se je vršila na farmi s. Jos. Skoffa na Bartonu, je bila zelo živahna. Udeležilo se je približno 30 zastopnikov in zastopnic ter nekaj gostov iz vrst mlade generacije od društva št. 640 SNPJ. Razprava so sledili z velikim zanimanjem.

Poročilo podpisanege o zadnjem zboru Prosvetne matice in JSZ, za katerem je bil delat, je bilo sprejeto soglasno na znanje.

Razmotrivali smo tudi o slabih razmerah v teh krajih, katere so našim aktivnostim velika ovira. Na primer v agitaciji za razširjenje Proletarca je zelo težko, ker je toliko brezposelnih, ali pa le deloma zaposlenih.

Izvolili smo odbor starih, čigar naloga je pridobiti v Prosvetno matico še ostala društva v vzhodnem Ohio.

Navzoči so izrazili tudi svoja mnenja o predlogu zadnjega zboru JSZ za reorganizacijo in bili vsi mnenja, da je taka preuredba potrebna. Rekli so, da če se to ne zgodi ne vidijo za JSZ nobenega napredka v teh krajih.

Snoy je poročal tudi o nabiranju podpisov na peticije za nominiranje socialističnih kandidatov v Ohio. V ta namen so prišla v vzhodni Ohio tri dekleta s katerimi je sodeloval in jim pomagal kolikor je mogel.

(Kot znano, socialistične peticije v Ohio niso bile odobrene iz razloga, da je bilo na njih premalo takih podpisov ki se jih bi na podlagi postavbe smelo priznati. Tako trdi volilna komisija.)

Nekateri so poročali, kako so komunisti izigravali ljudi, da so podpisali njih peticije ko pa so bile vložene, so jih začeli priobčevati razni listi. V tem kraju jih je objavljala "Bellaire Leader".

Konferenci je predsedoval Joseph Skoff, zapisnik pa je vodil Nace Ziemberger. Sklenila je dati oglas v Družinski kolektor in sliko majskega zborovanja.

Urgiral se je, da ker se vedno le ene in iste nadleguje s kolektami in so večinoma že dolgo brezposelni, da se ob tej priliki nič ne zbira, pač pa, da naj vsi ostanemo na zabavi po konferenci in kar bo prebitka, gre v podporo Proletarcu.

Naloga za določitev datuma prihodnje konference je bila dana klubu Naprej št. 11 JSZ.

Poročila zastopnikov niso bila vzpodbudna, ker vlada v tem revirju, kot že omenjeno, velika brezposelnost. Stroji so stare premogarje vrgli z dela, drugega pa si ne morejo dobiti. V tistih rovih, ki se obratujejo po starih metodah, pa se le poredkoma, dela.

Odbor Konference je sledil: Joseph Snoy, tajnik-blagajnik; John Vitez in Jos. Skoff, organizatorja.

Odbor za pridobivanje društev v Prosvetno matico, Jos. Snoy, Louis Pavlinich, Joseph Skoff in John Vitez.

Po končani konferenci so skoro vsi ostali na zabavi, bližnji, ki so šli domov, pa so se vrnili.

Z družinami in prijatelji so nas ob tej priliki obiskali mnogi naši prijatelji in prijateljice. Albina Kravanja in njeni hčeri so pomagale sodružici Skoffovi pri streženju gostom.

Zapisal sem že da smo imeli ob tej priliki med nami tudi nekaj mladine. Zelo je želeli, da jo pridobimo za našo stvar. Bila je to sicer mala, toda dobro razpoložena družba in Proletarec bo dobil od nje v tiskovni sklad prilžno podporo.

V imenu Konference se zahvalim vsem, ki so na kakršenkoli način pomagali in udeležencem. Za skupno delo se priporočam tudi v bodoče.

Joseph Snoy, tajnik Konference.

Vinska trgatav Slavije

Chicago, Ill. — Nekateri pravijo, da bodo vinske trgatve, kakršne smo prirejali v tem mestu že mnogo let, kmalu le še spomin.

A ne pri Slaviji! Kajti to društvo priredi zabavo te vrste tudi letos. Vršila se bo v dvorani SNPJ v soboto 12. oktobra. Prične se zvečer. Ples bo v obeh dvoranah. V spodnji bo vinograd in trgatav po vseh starodavnih predpisih in običajih. Videli bomo župana in županjo, stroge stražarje, nočne čuvaja, občinskega pisarja, ki razlaga postave in kazni in pa množico viničarjev in viničark.

Tone Trojar ki je tajnik Slavije, pravi, da bo udeležba na trgatvi obilna ne glede kakšno bo vreme. In vstopnic da je že zelo veliko razpečanih.

To bo torej zabava ne samo za "mlade", ampak tudi "za stare". Spominjali se bodo ob tej priliki svojih prvih zabav te vrste in se veselili 12. oktobra na vinski trgatvi Slavije kakor so se v rani mladosti.

Slavjan.

Cemu delujemo v federaciji progresivne stranke?

Milwaukee, Wis. — V Proletarcu z dne 25. sept. je bilo rečeno, da smo socialisti storili napako, ker smo opustili volilne boje pod imenom svoje stranke in se jih že nekaj let udeležujemo pod imenom Progressive Party Federation. Nekaj časa smo to zvezo imenovali Farmer-Labor Progressive Federation.

Ker je šla soc. stranka navzdol v drugih državah, in potem še usodni razkol na konvenciji v Clevelandu pred štirimi leti, so socialisti v Wisconsinu uvideli, da potrebujejo novo osredotočenje v svoji politiki. In tako smo prišli v "La Follettevo" stranko. Brata La Follette ne sodelujeta v imenovani federaciji, dati sta bila vabljenavajo. Toda se čutita politično toliko močna, da se jima ne zdi vredno delovati v federaciji, v kateri so poleg progresivcev tudi socialisti.

Kandidate v državne urade in v legislaturo imamo od ohega leta na listi progresivne stranke. Dasi je socialistov malo med njimi, agitiramo za progresivni tiket v celoti. Thomas in Krueger pa sta na svojem tiketu, oziroma naši elektorji.

Kakor pravite, da skušate oteti svojo organizacijo vi, tako smo se socialisti v tej državi odločili delovati politično na omenjeni način. Tudi pri nas smo bili razdeljeni. Eni so argumentirali, da naj deluje soc. stranka v volilnih bojih tudi naprej edino pod svojim imenom, toda bili so v manjšini. Pozneje se je med nami spet pričela diskuzija in iz nje je nastal iniciativni predlog, da se

socialisti umaknejo iz Progressive party federacije in delujejo samostojno kakor poprej. Toda predlog ni dobil večine.

Izmed važnih nominacij, ki so jih dobili socialisti na progresivni listi, je nominiranje s. Frank Zeidlerja, brata sedanjega milwauškega župana, za državnega tajnika. Dobili smo tudi nekaj drugih nominacij, namreč socialisti, toda v splošnem so kandidati na našem skupnem tiketu progresivci.

Kaj posebnega navdušenja v tej kampanji sedaj še ni. Najbolj se žurijo republikanci. O senatorju La Follettu je splošno mnenje, da bo gotovo ponovno izvoljen. Kako bodo izšli drugi progresivci, pa je še vprašanje. Republikanci se hvalijo z rezultatom pri primarnih volitvah in vpijejo, da bodo zmagali 5. novembra na "celi črti".

Tudi med nami Slovenci se ne dogaja nič takega, da bi bilo vredno posebne hvale. Še najbolj napreduje cerkev, a kar se tiče socialističnih aktivnosti pa med nami niso toliko šne, da bi jih mogli kazati za vzor. Bolj všeč nam je da malo pogodrnjamo proti Cikagii in če se nam ne zdi kaj prav, zvrnemo krivdo rajše nanjo kakor nase.

Opazovalec.

V Ohio s peticijami nismo uspeli

Bridgeport, O. — Iz poročila državnega tajnika z dne 24. sept. je razvidno, da soc. stranka za letošnje volitve 5. nov. ne pride na glasovnico. Dobiti bi morala 24.129 legalnih podpisov. Predložila jih je glasom istega poročila nekaj več. Veljavni so volilne komisije naštele na socialističnih peticijah samo 16.336, neveljavnih pa do 9.000. Manjkalo je nam dobrih podpisov torej nad 8.000.

Boljše so izšli komunisti katerim so v volilnih komisijah našteji 20.896 veljavni in 13.000 neveljavni podpisov. Njim je manjkalo dobrih podpisov torej manj kot 4.000.

Isto poročilo pravi, da je Socialist Labor Party predložila 13.120 dobrih podpisov, ni pa v njemu povedano, koliko so poleg teh našteji neveljavnih. Tudi nekaterim prominentnim neodvisnim politikom je vzeta možnost priti na glasovnico iz enakega vzroka. Premalo veljavni podpisov so dobili.

Ta poskus je nam spet drag nauk da če bo delavstvo hotelo imeti svoje kandidate, si mora najprvo spet zgraditi stranko in enotnost. Tako pa male skupnice tekmujejo druga z drugo pri nabiranju podpisov, med katerimi so komunisti naj-agresivnejši, časopisi pa potem objavljajo imena podpisanih, da se ljudje že kar boje, če jih vprašajo za podpis.

(V svoji izjavi socialistična stranka v Ohio trdi, da je bilo nabranih nad 30.000 veljavni podpisov, zato je postopanje oblasti v Columbusu krivično. Stranka je poslala tja svoje zastopnike, da merodajne ljudi pridobe popraviti krivično.)

Joseph Snoy.

New Leader se podražil

Tednik New Leader v New Yorku je zvišal naročnino z enega na \$2. Pojasnjuje, da je bil v to primoran, ker ne zmaguje izdatkov.

Posojilo Kitajski

Zed. države so posodile Kitajski za financiranje njene obrambne vojne proti Japonski dosedaj \$70.000.000.

Kako je s kampanjo med nami v Penni?

Pittsburgh, Pa. — Kakor v ostalih državah, tako je tudi v tej silovita borba za mandate med republikanci in demokrati. Oboji so prilično močni. Ker Pennsylvania nima strogih pogojev za nominiranje kandidata, je soc. stranka zagotovo na glasovnici. Gre pa se za nespornost med člani, ki so direktno pri soc. stranki in med Readingom, ki je zastopan pretežno v social-demokratski federaciji s sedežem v New Yorku. Reading je za izolacijo in proti vojni, proti podporam Angliji, ki lahko dovedejo v vojno, dočim je omenjena federacija s svojim odborom v New Yorku za podpiranje Anglije do skrajnosti.

Volilne kampanje v stari obliki kar se našega tiketa tiče, nimamo. Slovenci po zapadni Penni so prav tako begani kakor drugi volilci. John L. Lewis ima svoje stališče, komunisti so proti Rooseveltu, a večina unijskih agitatorjev ameriškega pokolenja pa deluje zanj. "Če bo Willkie izvoljen, boste že videli, kaj vas čaka," je njihovo svarilo.

Republikanci v Pennsylvaniaji so napeli vse svoje moči, da se iznebe demokratske stranke in demokratov še iz tistih uradov, ki so jim ostali. Delavci pa so vendar v skrbeh. Obetajo jim, da se jim bo pod Willkiejem boljše godilo, pa se spominjajo Hooverja in dvomijo.

Za Thomasa ni zadostne agitacije, ker nima njegova kampanja tu potrebnih postojank. Če ni angleških klubov, tudi kampanje ne more biti, čeprav je tu tisoče delavcev, ki so za socializem.

Tako se bo znova primerilo, da bodo zanj glasovali le prepričani socialisti, ne pa tudi tisti tisoči delavcev, ki verujejo v naš program. A za enkrat so uverjeni, da ga zastopa v malem vsaj Roosevelt, nas pa, da so spodrinili komunisti. Silno bi bilo želeli da bi v sedanji volilni borbi dobila soc. stranka vsaj milijon glasov. Potem bi se mogoče tudi njene organizacije obnovile. — N. N.

"Nov red" v Franciji

Zaeno z "novim redom" po vzgledu Nemčije je dobila Francija tudi koncentracijske kempe. V nje so poslani največ socialisti, med njimi bivša člana Blumove vlade Vincent Auriol in Marx Dormoy.

Mnogo učencev

V čikaške osnovne šole pohaja v tem semestru 445.000 otrok, ali par tisoč manj kot lansko leto. Vzrok je manjšanje števila novih učencev — posledica porodne kontrole. V osnovne šole v predmestjih Chicaga zahaja okrog 100.000 otrok.

Jubilej Palandichevega lista

Letos je minilo 35 let, od kar je pričel izhajati v Chicagu prvi srbski list v tej deželi, kakor poroča John R. Palandich, ki ga je ustanovil pod imenom "Ujedinjeno Srpstvo" in ga se izdaja, poleg tega pa en list v hrvaščini pod imenom "Jugoslavija". Prvo imenovanemu je pozneje spremenil ime v "Balkanski Svet".

Ta jubilej bo praznovan v nedeljo 20. oktobra v South Chicago Masonic Temple, 2939 E. 91st St. Na sporedu bodo filmske slike, petje in govori.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORN JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET CLANOV (IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue Chicago, Illinois

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Tel. Lincoln 4700

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

TONE ČUFAR:

UBEŽNIKA

Mama je sitnarila kakor že dolgo ne. Nič ji ni bilo po volji, četudi je Francka marljivo čistila kuhinjo in vneto drgnila ognjišče. Trepetala je, da utegne biti vsak čas tepena, kakor sta bila brata Jurij in Mirko. Nekaj sta se trgala, mama pa ni trpela dirindaja in naložila vsakemu svoje. Fanta sta se pobrala ven, Francka je pa ostala in je poslušala mamine očitke, da ni za nobeno rabo. Zdeli so se ji krivični. Marsikak dan je morala opraviti več težkega dela kakor mama sama. Imela je nekaj nad deset let, pa je čistila in ribala kakor odrasla ženska.

Ta večer ni šla mama nikamor. Francka je bila pa željna amote. Izpolnila bi vsak materin ukaz, nerada pa je poslušala neprestano godrnjanje. Upala je, da se vsak čas pokaže oče. On se je rad trgaj za otroci in jih ni kregal za vsak najmanjši skok. Navadno se je vračal iz tovarne še pred mrakom, zdaj ga pa ni bilo niti v trdi temi.

"Kdo ve, kje se zadržuje?" je govorila mama bolj sama zase. "Vsi mi samo skrbi kopičite na glavo. Kar ne zmorete otroci, pa naredi še on. Lahko bi bil že doma."

Čez čas je pa oče le prišel. Ko je Francka zaslišala njegove trde korake, ji je veselo zazgajalo srce; ko je pa oče prestopil prag, se ji je stisnilo v zaskrbljenosti. Takoj je spoznala, da je oče slabe volje. Gledal je mrko in ni znil besede. Še mama mu ni upala kaj reči. Sedel je k mizi in se zamislil, celo zavzdihnil je prav prita-ječo.

"Ali je v tovarni kaj narobe?" je vprašala mama.

"Kje pa druge kakor tam!" je odvrnil oče in očitno kazal, da ga nekaj zelo grebe, pa si ne more dati duha.

"Saj lahko poveš, kaj bi sam zase tuhtal!" ga je bodrila mama. Vprašujoče ga je gledala in je potem s strahom, bolj tiho vprašala: "Pa ne da bi te morbiti odpustili? Zdej jih spet devljejo ven."

"To ne, odpuščeni še nisem. Dva ali tri tedne bomo v našem obratu počivali. Pravijo, da ni naročil. Prej smo se gnali na žive in mrtve, zdaj bomo pa lenobo pasli."

Mama je z očetom vred strmela v tla in se vjadala težkim mislim. Francka je oba razumela in ji je bilo hudo. Bala se je prepričev. Kadar sta bila oče in mama slabe volje, jih ni manjkalo. Seve, tudi če bi se skregala, bi oče ne šel na delo. Neplačanega dopusta ni kriv sam ne mama, zato se jima ni kazalo jeziti drug na drugega.

V mučni tišini so se zaslišale drobne stopinje zunaj na pesku. Oče je dvignil glavo in pri-sluhnil, oči so se mu zalesketale v blešku, za katerega Francka ni vedela, ali pomeni jezo ali kaj drugega.

"Kje sta fanta?" je vprašal. "Zdej gresta, saj jih slišiš." Res so se počasi odprla vrata. Jurij je prvi pokukal v ku-

hinjo, za njim pa še Mirko. "Kje hodita?" se je pozanimal oče.

Fanta sta molčala, mama ju je ošinila z ostrim pogledom in je povedala, da sta bila spet poredna.

"Zdej bo drugače," je govorila, "zdej se nobenemu ne bo ljubilo uganjati neumnosti. Ni-hče ne bo več presit, zato se jim bo pa nagajivost izkaldila iz butice."

"Presitosti pri nas ne more biti," je ugovarjal oče.

Grceci so ga hvaležno pogledali, mama je pa vzrojila:

"Le dajaj jim potuho! Zmerraj večji kozli so, zrasli nama bodo čez glavo. Samo jedli bi! Zdej bo odzvonilo. Takoj, ko malo ozeleni, jih odženem za pastirje. Pa pravijo, da bi šli v meščansko šolo; še Francko vzamem ven, kdo bo trpel stroške!"

Francka je zaihtela, ni si mogla predstavljati, da bi res ne smela več v šolo, saj se je tam počutila čisto drugače kakor doma. Res, da so bile več-sih težke naloge in trda sprave-jevanja, ampak mnogo se je le naučila in prijazno, svetlo je bilo v razredu. V njem je do-stokrat pozabila na domače te-gobe. Če je vse znala in če le ni bila preveč lačna, je imela zmerraj veder, dobrovoljen obraz.

"Nič se ne cmeri," ji je rekla mama. Pripovedovala je, da ni-ma ne moke za kruh in ne kur-jave, mrzaj pa pritiska. Te dni je mislila kupiti nekaj drv in premoga, zdaj pa ne bo denar-ja še za zelje in žgance. "Včasih je človek vsaj smel na Mo-žakljo po hosto, danes je pa vse prepovedano. Hudo je res."

"Živi ne pojdemo v zemljo," je poudaril oče in pokazal, da se ne mara več razgovarjati o stvareh, ki človeka samo tarejo in mu težko legajo na dušo.

Mučno je bilo vsem. Oče se je umil in potem so naglo pove-terjali. On je šel še nekam ven. Kmalu pa se je vrnil in potem so se vsi odpravili spat. Oče in mati sta šla v sobo, s seboj sta vzela Mirka, Francka in Jurij sta pa ostala v kuhinji na po-gradu.

Francka se nikakor ni mogla prav pomiriti. Jurij je kmalu zadrndal, njo so pa grizle skr-bi. Vedela je, kako hudo je te-daj, kadar oče ne zasluži, več-krat je že bila lačna, marsikaj je že poskusila. Najbolj se je pa bala zaradi šole in ni mogla prav zaspati. Bila je tako brez-moči, odvisna od volje staršev. Naposled je le zadržala, za-grabil jo je kratek spanec s hu-dimi sanjami, potem se je pa spet prebudila. A tedaj se je pomirila, v glavo ji je šinil do-mislek, ki jo je spravil v dobro voljo. Vstala je, se napravila in zbudila še Jurija.

"Ali greš z mano?" ga je prijazno ogovarjala, kajti fant bi rad še spal in je spočetka sa-mo nekaj nerazumljivega go-drnjal ter se prevrnil na drugo stran.

(Konec prihodnjic.)

TELEBANOVA PISMA

Beertown, Kokakola.—V na-ši deželci je nastalo silovito po-manjkanje veselokratov. Mno-že pa se kakor komarji hudok-rati, zlobokrat in jezokrat. Poleg veselokratov naglo izu-mirajo tudi kulturokrati. Tudi pravih sociokratov je že čisto malo.

Življenje je vsled tega med nami takšno, da je slabo od-zjutraj do večera. In ponoči v sanjah. Kajti hudokrat so ka-kor komarji, brencelji in muhe.

Oni uživajo v jezi in pohle-pu. Veselokrat le v veselju. Pa se jim pripetilo, da so prvi s hu-dimi besedami vzeli radost o-nim, ki so se smehljali. Tako se je čudna bolezen raznesla na ta način, da je deželo poplavil najprvo roj sitnokratov.

In od tedaj je čezdaje slab-še.

Hudokrat in sitnokrat ima-jo posebne instinkte. V največ-jo slast jim je, če te morejo očrniti. Tudi pisati znajo. In pišejo podpisana in nepodpis-ana pisma. Natančno pojasnijo, koliko kalorij na dan poješ in popiješ, ob kateri uri počneš to in ono, ali plačuješ redno ali ne-redno svoje račune, če voliš ali ne voliš, če si za domovino ali proti, za vojaščino ali za božje zapovedi.

Stopi tako, stopi drugače. Poj ali žvižgaj. Molci ali šče-betaj, hudokratom in jezokra-tom ne boš ustregel. Niti ne, če se odločiš umreti. Zapisan si v njihove črne bukve tako popa-čeno, da v njih res izgledaš ka-kor natrpna vreča same po-kore.

Prideš k sosedu, pa te gla-da. Govori s tabo prijazno, a misli: "Vse mi je znano! Na-tančno vem, koliko kave popi-ješ, koliko vode in železne vo-de, koliko zaslužiš in kje raz-metavaš denar, katerega imaš kot buča peška!"

Iz prisliljene vlnudnosti te vpraša, kako ti je zdravje, ka-ko se počutiš tvoji otroci, žena in prijateljevi, ki jih morda imaš na skrivaj.

In ko on tako vprašuje in se ti dolgočas, se oslanjaš s ko-molecem ob mizico v kotu, pa zagledaš pismo hudokrata iz daljnega mesta. Še zmerom je lepo razgrnjeno, pa ti oči neho-te uhajajo nanj. Hudokrat te ima v zobeh, to takoj opaziš iz prvga stavka. "V kraj je tre-ba z njim," je predlagal proti-meni mojemu sosedu. "Nič ne porajati na čustvenost, kajti v sedanji dobi to ni v modi. Cap-pone je znal doseči stvari, ker se ni cmeril. Čemu se mi? Uda-rimo, fantje," je vzkliknil na koncu svojega pisma.

Prijatelj sosed je opazil, da mi oči tu in tam šinejo na pi-smo, ki ga je pozabil skriti, pa se je opravičil, da ni nikogar pričakoval, sicer bi bilo vse že pospravljeno. In je začel papir-je skladati v red. Pismo hudok-rata iz daljnega mesta je naj-prvo izginilo.

"Torej tako, slišal sem, da so te vzeli na piko," je rekel hu-domušni sosed, ko je bilo pismo na varnem. Iz oči mu je sijala zloba.

Poslovil sem se. "Se nekaj časa imam, ogla-sim se še pri mojemu najljub-šemu prijatelju sociokratu." Tako sem sklenil in storil, ko sem odšel ves ozlovoljen. Po-trkam.

Odprl je prijazno in se smeh-ljal, kakor ima navado. Kajti on je trgovec na drobno. A ko me je uzrl, je šinil preko smeh-ljaja jezen oblak. Povabil me je notri in mi praskaje se po glavi ponudil stol.

To me je razžalostilo. Vzel sem ponujani stol, se vsedel nanj ter ga potegnil k mizici v kot. S prijateljem sociokra-tom sva se pogovarjala o vre-menu in vsakdanjostih tako dolgočasno, da me je postalo strah. Pa sem začel kar tja vendan zijati v njegove papir-je. In čudo, tudi na tej mizici so bila pisma hudokratov. "Tak je in tak, ven z njim, doli z njim, homo že brez njega, če pa ne, kaj mi maramo zato!" In tako dalje.

Kakor prvi sosed tako se je tudi ta moj prijatelj oprostil, češ, prišel sem ravno kar z dela,

pa imam še vse razmetano. In je pisma naglo djal v stran.

"Dobro se imate" je nadalje-val. "Ste bratje, tovariši in ka-ko že vse se imenujete, in če poslušam, kakšen si, kar verjeti ne morem!"

Momljal je še nekaj časa, nato pa glasno dostavil:

"Sicer jaz nikomur nič ne verjamem. Ampak nekaj bo menda vendarle res. Povej, ali ste izdajalci, ali niste? Če ste nas prodali, koliko ste dobili?"

Čudil sem se, kajti ta moj prijatelj ni še nikoli govoril tako čudno. "Vidim, tista pisma, tiste strupene pilule so ti vzele veselje iz srca in z obraza."

"Nu, saj pravim, pa čemu se kregate?"

"Kdo?" sem ga vprašal. In mi je pojasnil z jezo hudokra-ta: "Vidiš tole pismo?"

"Da, vidim."

"Vse je pojasnjeno, čeprav ni vse res," je dostavil.

Poslovil sem se in mislil. Spomnil sem se, kako sem včasih bral o kugi in koleri, ki je preletela zdaj to, zdaj ono de-želo in kosila ljudi.

In pa lakota. Divjaki, Turki, Huni in dragi zverski narodi.

Sedaj bi moralo biti boljše. Pa ni. Kajti namesto Hunov in Turkov, kolere in kuge imamo druge nadloge.

Inače se imamo v Kokakoli po starem. Pada slana in dež. Nekateri čitamo, eden noč in dan piše, drugi pa robantimo proti vsemu, kar je na nebu in pod nebom.

Kozma Teleban.

TEŽAVE MALIH STRANK V PREDSEDNIŠKI KAMPANJI

(Nadaljevanje z 1. strani.)

kot komunisti, nego v imenu neke "mirovne organizacije". K sreči sta ta komunistični trik takoj dognala dva člana stran-kinega štaba v Chicagu in ga javno razkrinkala. Ko bi se morali dotičniki, ki so vložili proti socialističnim peticijam priziv, oglasiti določena dne pri volilni komisiji v Spring-fieldu, jih ni bilo in s tem je bila še ta ovira odstranjena. Soc-stranka v Illinoisu bo torej spet na glasovnici.

Težkoče v drugih državah

Soc. stranka ima še delo s peticijami v Indiani, New Yorku in Minnesoti. V Arizoni ni dobila priznanja, pride pa na tikek v Coloradu, Kansasu in v večini drugih držav na zapadu.

Povsem druge zapreke ima-jo komunisti. Njihova stranka je dobila priznanje v Michiga-nu in pride na glasovnico, enako socialistična. Toda v mno-gih državah so njihove peticije in kandidature enostavno zav-rzali, tudi če so predložili dovolj podpisov.

V prejšnji predsedniški kam-panji pa do lanskega poletja

POSLEDICE "ŽIVČNE VOJNE"

Mariborska "Delavska Poli-tika" piše:

Z neverjetno perfidnostjo re-akcionarna propaganda ustvar-ja danes "živčno vojno" po vsem svetu. V živčnosti, ki je čisto nepotrebna, so ljudje zmedeni, strahopetni in bojzaj-ljivi, kar jim jemlje tudi voljo za pozitivnost, za konstruktiv-zem po logiki in znanstvenih ugotovitvah. Človeštvo v sploš-nem morda še ni živelo v taki duhovni krizi kakor danes, ki je prav tako namenoma vprizorjena kakor vse druge reak-cionarne etape prejšnjih dob s katerekoli strani.

Včasih smo rekli, da je tisk najmočnejše orodje napredne-ga duha. Časopisje je orožje, ki blistri duha in spremlja razvoj kot pomoček. Zato mora biti resno, resnično, poučno, to je, napredno kulturno. Danes imo-mo še radio. Ali ustrežna čas-opis in radio temu namenu?

Beri časopis, poslušaj radio, pa boš videl, da nista svobodna. Iz prejšnjih dob vemo, da so ka-pitalisti pokupili in izdajali ce-lo vrsto listov, ki so zastopali njih interese ter informirali javnost tako, kakor je bilo njim prav. Taka propaganda, ki je bila navadno velika in obsežna, je seveda informirala javnost po svoje, dočim resno, ljudstvu koristno časopisje ni moglo do-vo-lj krepko pobijati širokopo-letnega varanja.

Danes nadomešča to kapita-listično časopisje umetno vprizorjena "živčna vojna", ki jo hlastno pospešujejo povsod in ima težke posledice splošne du-hovne krize.

Metode današnje reakcije imajo jako žalostne posledice.

To nam ne sme jemati pogu-ma. Človek se je razvil iz pri-mitivnosti. Boril se je vedno za napredek. Zato je danes člo-vek. Z razvojem se je pa izpre-minjal tudi način življenja in boj napredka proti reakciji. Današnja reakcija ima posebne metode, ki jih ji nudi razvoj. Metode so hude, ker je razvoj prinesel nove pomočke. Toda človek je ostal človek, kultur-nejši in naprednejši kakor je bil. Zato ga sedanja reakcija v razvoju sicer ovira, zadržala ali celo potlačila ga ne bo. Člo-veški duh deluje dalje preko živčne vojne, preko metod do-be. Tega se moramo zavedati vedno. Imamo krizo, hudo kri-žo, toda prav iz te strašne kri-že bo duh dvignil človeštvo v boljše svobodne čase.

Mi ne opustimo svojih načel, ne opustimo svojega ideala so-cializma, ki mora nastati ob na-šem boju na duhovnih ruševni-nah sedanje dobe.

Zakaj ruševine, ki jih imo-mo pred seboj, so nezdravljive z zdravim človeštvom in njego-vo kulturno misljo.

Nemščina in itali-janščina v jugo-slovanskih šolah

Po ustanovitvi Jugoslavije je bila nemščina izrinjena tudi iz višjih šol v državi, pouk v fran-coščini pa je prišel pa je prišel poleg puka domačih jezikov na prvo mesto.

To se je po zmagah osišča zelo spremenilo. Že leta 1939 so uvedli pouk nemščine v ve-likem obsegu kot prostovoljni predmet. V tem šolskem letu pa je prišla poleg domačih je-zikov nemščina na prvo mesto in enako italijanščina. Slednja posebno v Sloveniji in po Hr-vatskem.

Delavska politika poroča o tem: Pomočnik prosvetnega mini-stra Boško Bogdanović je obve-stil zastopnike domačega in tu-jega tiska, da je z ozirom na kulturne vezi med našo državo in Nemčijo ter Italijo, prosvetni minister dr. Korošec sklenil, da se bo na naših srednjih šolah odslej v večji meri poučevalo nemški in italijanski jezik.

Nemški jezik se bo poučeval v klasičnih gimnazijah, na real-nih gimnazijah, realkah, na u-čiteljskih in v meščanskih šo-lah, tako kakor se je doslej pou-čeval na teh šolah francoski jezik. Pravtako se bo odslej na teh šolah poučeval namesto francoščine italijanski jezik kot obvezen predmet v vseh večjih mestih naše države. Poleg tega se bodo z ozirom na veliko po-trebo po znanju italijanskega jezika odprli tečajji za pouk italijanskega jezika v vseh več-jih mestih države.

Mesto New York glavni stan židovstva

V New Yorku živi okrog dva in pol milijona Židov. Stejejo torej eno tretjino prebivalstva newyorškega mesta. Tu je se-daj glavni stan raznih gibanj ameriškega in svetovnega ži-dovstva.

Ob enem je New York edino veliko ameriško mesto, kjer vo-dijo razne antisemitske orga-nizacije odkrito borbo proti Ži-dom.

Obnovite naročnino, čim vam poteče. S tem nam veliko pr-ihranite

PRISTOJAJTE K
SLOVENSKI NARODNI
PODPORNI JEDNOTI
NAROCITE SI DNEVNIK
"PROSVETA"
Stane za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00
Ustanavljajte nova društva.
Deset članov(ic) je treba za
novo društvo. Naslov za list in
za tajništvo je:
2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

Nove šikane nad Poljaki

Dr. Hans Frank, ki je gene-ralni guvernir Poljske, je v imenu Hitlerja izdal nadaljne naredbe proti Poljakom. Na pouličnih karah se smejo voziti samo v zadnjem predelu voza, sprednji del pa je za Nemce. Vhod spredaj je za Nemce in zadaj za Poljake. Kjer je več vagonov spetih skupaj, so sprednji za Nemce in zadnji za Poljake.

Zidje se smejo voziti samo v tistih vagonih, ki so zaznamo-vani s "Samo za Zide".

V istem razglasu je določa-no, da se sme izgnati vsakega, ki ga oblast označi za nezaže-ljenega. Ni-hče, ki bo izgnan, ne bo smel vzeti s sabo nikake imovine in če ima nepremični-ne, postanejo državna last. Iz-gnati se sme posameznike ali pa tudi cele skupine.

Na podlagi te določbe lahko oblast prikaže kmete kake va-si z dobrimi domačijami za nezaželjene, jih izžene, na njho-va posestva pa naseli Nemce. Ta proces vrši že od lanske je-seni v Poznanju. Bil je del Poljske, sedaj pa je pridružen direktno tretjemu rajhu.

PRELEDBE KLUBOV J. S. Z.

OKTOBER
CHICAGO, ILL. — Dramska pred-stava kluba št. 1 JSZ v nedeljo 20. oktobra v dvorani SNPJ.

NOVEMBER
WAUKEGAN, ILL. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 3. novembra v SND.

CLEVELAND, O. — Na Zlatvalni dan v četrtek 21. novembra koncert soc. Zario v SND, St. Clair Ave.

CHICAGO, ILL. — Koncert Save, v nedeljo 24. novembra v dvorani SNPJ.

DECEMBER
CHICAGO, ILL. — Zabava kluba Sloven-ski center in letna seja v petek 6. decembra.

CLEVELAND, O. — Klub št. 49 JSZ priredi svojo letno plesno veseli-co dne 25. dec. zvečer v Slovenskem delavskem domu v Collinwoodu.

CHICAGO, ILL. — Silvestrova za-bava kluba št. 1 JSZ v Masonic Tem-ple, 23rd St. in Millard Ave.

1941.
MAREC
CHICAGO, ILL. — Priredba v ko-rist Proletarca v nedeljo 2. marca v dvorani SNPJ.

APRIL
CHICAGO, ILL. — Koncert Save, v nedeljo 20. aprila v dvorani SNPJ.

Pravo borbo so vedno vodili le mladi in bedni ljudje!

Palandech's Yugoslav-American Radio Broadcast every Saturday, 3 to 4 P. M. Station WHIP, 1480 kilocycles. (First Station on your dial.)

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND SURGEON
OFFICE HOURS:
2:00-4:00; 7:00-8:30 Daily
At 3724 W. 26th Street
Tel. Crawford 2212
At 1858 W. Cermak Rd
4:30-6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 1100
Wednesday and Sunday by appointments only
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer — Call Austin 5700

POSLUŠAJTE
vsako nedeljo prvo in naj-starejšo jugoslavansko ra-dio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan.

BARETINC & SON
POGREBNI ZAVOD
Tel. 1475
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE
Največja slovenska knjigarna v Zed. državah
Pišite po cenik PROLETARCU
2301 S. Lawndale Ave., Chicāgo

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912.
of Proletarac, published weekly at Chicago, Ill., October 1st 1940.
State of Illinois, County of Cook, ss.
Before me, a notary public, in and for the state and county aforesaid, personally appeared Chas. Pogorelec, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the business manager of the Proletarac and that the following is to the best of his knowledge and belief a true statement of the ownership, management, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 411, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to-wit:
1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor and business managers are: Publisher: Jugoslav Workmen's Publishing Company Inc., 2301 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.; editor Frank Zaitz, 2542 S. Hamlin Ave.; managing editor, Frank Zaitz, 2542 S. Hamlin Ave.; business manager, Chas. Pogorelec, 2321 S. Avers Ave.
2. That the owners are: Jugoslav Workmen's Publ. Co. Inc., 2301 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.; Slovene Section, Jugoslav Federation S. P., 2301 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Frank Alech, 2124 S. Pulaski Road, Donald J. Lotrich, 1937 S. Trumbull Ave., Joseph Owen, Clarendon Hills, Ill., Frank S. Tauer, 2802 Washington Blvd., Frank Zaitz, 2542 S. Hamlin Ave. Executive Committee, Chas. Pogorelec, 2321 S. Avers Ave., Executive Secretary.
3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.
4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company, but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association or corporation has any interest, direct or indirect, in the stock, bonds, or other securities than as so stated by him.
CHAS. POGORELEC, Business Manager.
Sworn to and subscribed before me this 25th day of September 1940.
Donald J. Lotrich, Notary Public. (My commission expires Feb. 11, 1941.)

APPLY YOURSELF

A pint can't hold a quart—if it holds a pint it is doing all that can be expected of it.

In the work of our movement no one is expected to do the impossible. If each does what is possible under his particular circumstances, that is all that is expected of him. As in all things, some are able to accomplish more, others less. But the average man it is said, probably could increase his efficiency fifty per cent without doing harm to himself.

Many hands and minds, each doing a little, mounts up to a worthy achievement. This rule, applied to our general work on a larger scale than is practiced today, will build and strengthen the Yugoslav Socialist Federation.

It could be applied to the following items:

1. Collecting funds for Proletarec's sustaining fund.
2. Collecting advertisements for The American Family Almanac, as well as for Proletarec.
3. Securing new subscribers, and seeing to it that the old ones renew their subs.
4. Securing new members for the Federation's Branches.
5. Reporting news and Branch activities to Proletarec.
6. Supporting JSF activities.
7. Participating in Branch programs.
8. Giving a hand wherever necessary, in any of the general work of the JSF.

Co-operation can solve many seemingly impossible situations. It is an imperative item in our work. Without it nothing can be accomplished. It is a case of one for all and all for one if we desire a prolonged existence for our movement.

If you are not doing as much as you are capable of, why not redouble your efforts and resolutely determine to do more for the good of the JSF and the general labor and Socialist movements.

THOSE WHO PROFIT FROM SLAUGHTER PROMOTE IT

Those who read "The Merchants of Death," published some years ago, will remember some of the stunts in salesmanship pulled off by Sir Basil Zaharoff, credited with being the greatest of all munitions salesmen.

Zaharoff was a Greek and it was with great satisfaction that he sold the Greek government a submarine; but he was also a businessman, therefore he immediately hid himself to Turkey, a potential enemy of Greece, and sold that country two submarines.

When the present war opened, Germans and Poles used Skoda cannon, shells and tanks against each other. The Skoda merchants, evidently, had been busy in the customary manner of their kind. Incidentally, the Skoda works was controlled by the French firm of Schneider-Creusot.

When the Britons and Boers fought in South Africa (the Boers to save their independence from the grasp of British imperialism) both sides used English rifles. So did the Russians and Japanese in 1904.

In the last war, when the British tried to take the Dardanelles from the Turks, their ships were blown up by mines which the British had previously sold to Turkey. In 1914, German soldiers entering Belgium were shot with German guns; in the same war French soldiers moving against the Bulgarians were met with fire from French-manufactured machine guns.

An often mentioned proof of the international character of the munitions business is a German cannon set up in an English village, as a trophy of the World war, in the English manufacturer's name, The English Vickers, Ltd.

Representatives of M. Eugene Schneider, the French arms manufacturer, are reported to have sat with German industrialists on the board of the Skoda works along with the president of Czechoslovakia. This firm is reputed to have helped finance Hitler's rise to power.

After the munitions makers had helped Hitler well on the road to power and militarism, they "pulled the Zaharoff stunt"; the papers owned by them in France immediately launched a terrific campaign for increased armament to meet the German threat. The war business benefited all around.

American anti-aircraft guns were used against American manufactured planes in Spain. It is said American airplane engines are used not only by England, but by Germany also.

DEBS DAY DINNER

CHICAGO.—John M. Work, former national secretary of the Socialist Party, author of the Socialist best-seller "What's So and What Isn't," and a close co-worker of our beloved Eugene V. Debs, will speak at the Debs Day Dinner in Chicago, Oct. 20. Maynard C. Krueger, the party's candidate for vice-president, will also address the dinner.

This dinner, one of a nation-wide series to be held that day, will demonstrate Socialist's unceasing devotion to the ideals for which Gene V. Debs lived.

It will be held at the Workers Lyceum Hall, 2733 W. Hirsch Blvd., at 7 p. m. on Sunday, Oct. 20. Price per plate is one dollar, and reservations should be made in advance at the state office, 549 Randolph St.—Phone: State 3250.

A DASTARDLY PLOT EXPOSED

Despicable Work of Communists Against Socialist Petitions in Illinois

CHICAGO.—On September 16, the Socialist Party of Illinois filed 30,752 signatures to place Norman Thomas, Maynard Krueger and the other Socialist candidates on the ballot.

Less than a week later word was received that the petitions had been challenged by a Mrs. Mary McGann of Chicago.

When investigated, Mrs. McGann admitted that she had not seen the petitions, but stated that someone in whom she had "perfect confidence" had checked them. The only one seen glancing over them in Springfield, other than the state officials, was Attorney Naiman, lawyer for the Communist party.

Mrs. McGann further claimed that she was not acting for herself alone but for the Hyde Park Community Council Peace Committee (a Communist-controlled organization) and that she wanted the Socialist Party off the ballot because "the Socialist Party favored conscription." This brazen falsehood is an oft-repeated Communist lie, used on the theory that if you throw enough mud, some of it will stick.

On Mon. Sept. 23, at a hearing in Springfield attended by Art McDowell and other Party functionaries, neither Mrs. Mary McGann or her legal council appeared for the scheduled hearing, and the objection to the Socialist Party appearing on the ballot was dismissed.

The Communist party has failed to get on the ballot.

A fine job has been accomplished in securing the necessary number of signatures to get on the ballot. Now it remains to do an equally good, or better, job in polling a large Socialist vote in the city and state.

Four parties will appear on the ballot in Illinois. They include besides the Republican and Democrat parties, the Socialist and Prohibition parties.

Palandech's Jubilee

CHICAGO.—Marking the 35th anniversary of the first publication of John R. Palandech's Serbo-Croatian newspaper in Chicago, and the first publication of a Serbian newspaper in this country, a celebration which will consist of a Jubilee Edition of Palandech's newspapers, a program of Yugoslav folks songs and music, to be broadcast over station WHIP, and a technicolor moving picture of Yugoslavia, will be held at the South Chicago Masonic Temple, 2939 East 91st Street, on Sunday, October 20.

Many out of town people are expected to attend the program.

SOCIALISTS BARRED FROM BALLOT IN OHIO

Of more than 30,000 signatures filed by the Socialist Party in Ohio to secure a place on the ballot in the November 5 election, only 16,336 were counted as valid, leaving the Socialist Party far short of the required 24,000 to get on the ballot.

All minority parties, Socialist, Socialist-Labor, and Communist, have been ruled off the ballot in Ohio this year, indicating very unmistakably the rapid spread of a reactionary movement aimed at keeping nothing but the two major parties on the ballot.

A wire shelf that can be swung out when needed has been invented that is attached to kitchen sink drain pipes with a clamp.

THE MARCH OF LABOR

WHY WAGES MUST RISE

Trade unionists know what it is to fight for a principle, even to die for their cause. We know, too, that the things we care about—a decent living standard, a rightful share of the growing industrial wealth we help to create—must be fought for right here and now, before a drum sounds or a gun is fired.

We hail the wage gains made this year. They represent a real advance for workers. But we note also that, on the whole, industry has by no means granted workers the wage increases its rising profits made possible.

Union machinists have an outstanding record this year, with 379 wage increases reported in their journal from January to August. These gains were scattered over the United States, and include Canada and Newfoundland. Most of them (197) were for more than five cents per hour; 100 were between five and ten cents; 46 between ten and fifteen cents; and 44 over fifteen cents.

Quite a number ranged from twenty to thirty-three cents per hour. These last we hail, for they represent gains worthy of the machinist's skill and industry's ability to pay.

UNIONS ARE SETTING THE PACE

Unions in other industries report like progress. Preliminary figures from 61 cities, covering union printing tradesmen, bakery workers, teamsters and truck drivers, building trades and street railway men, point to a probable total of more than 800 wage increases in the last twelve months when all reports are in.

As usual, unions have set the pace for industry as a whole. Labor Department reports from manufacturing companies, both union and non-union, show a striking increase in the number of wage raises this year as compared to last. In the first half of last year, 251 wage increases were reported, affecting 25,800 workers; in 1940 first half, 574 increases were granted to 173,400 workers. These reports cover less than half of all manufacturing companies.

On the whole, the average wage increase reported by manufacturing

companies has amounted to 6.5 per cent. More striking wage gains were reported in confectionery, where the increase averaged 8 per cent; woolen and worsted goods, 9.5 per cent; cement, 8.2 per cent; structural metal work, 8.3 per cent; meat packing, 15.2 per cent; boots and shoes, 11.2 per cent; aircraft, 7 per cent; cotton goods, 7 per cent; brass and copper, 9 per cent.

With the government encouraging high productive efficiency in defense industries, with other industries hastening to install new labor-saving machinery, we may look forward to rapid increases in workers' productivity and equally rapid reduction in unit labor costs.

Already the expanding volume of production has raised productivity and reduced labor cost, even before the defense program is well under way. Figures from the Nat'l Industrial Conference Board show the following for manufacturing industry as a whole from April to June, 1940: Output per man-hour up 9 per cent, labor cost per unit of output down 7 per cent, labor cost per \$100 of output down 7 per cent.

This is a very striking change in only two months. It shows what we may expect as the defense program advances. It shows, too, where industry is going to find the money for wage increases.

Note this, however: In these two months wages actually have increased by less than one per cent. Industry's ability to pay increases develops much faster than the will to grant them.

Wage increases in many cases fall far short of the amounts industry is able to give from its increasing profits. In the first half of 1940, workers' total income was up 4.9 per cent; total dividend payments of American corporations were up 14 per cent in the first half year, 15.6 per cent in the first seven months.

There are no current figures to show profits of all corporations, but we know that 400 leading industrialists increased their profits 59 per cent in the first half of 1940, over 1939. These companies earned the high figure of 10.9 per cent on their net worth compared to 7 per cent in 1939 (first half).

Two leading airplane companies give a striking example of low wages, high profits. Both companies pay wages substantially under the union scale, and under the wage prevailing in their communities.

One company in first half 1940 has earned a profit of 44 per cent on its net worth (annual rate), more than four times its first half profit in 1939. The other, in first half 1940, earned 37 per cent on net worth (annual rate), almost three times its profit in 1939.

Both are benefiting by government orders, operating to capacity, planning expansion. Their combined 1940 earnings will approach \$8,000,000; each could rise all workers to the union scale, pay full dividends and carry at least \$2,000,000 to surplus.

Another large company, benefiting from defense orders, earned 20 per cent on net worth last year, had a balance after dividends of nearly \$14,000,000, could have paid a 25 per cent increase in wages, but gave its workers a raise of only 2 1/2 per cent.

Copies of more than 4,000,000 patents issued in foreign countries are kept on file in the United States Patent Office.

THE DRAFT ACT—WHAT IT MEANS

The Burke-Wadsworth compulsory military training bill has been passed by Congress and signed by Pres. Roosevelt. What are its provisions — what does it mean to the people of America?

By LEE PRESSMAN

DURATION OF ACT

The Act goes into effect immediately and will continue in force until May 15, 1945, unless extended by Congress.

REGISTRATION AND LIABILITY FOR SERVICE

All male citizens and aliens between the ages of 21 and 36 must register at their local designated places on October 16. All such persons who must register, with the exception of aliens who have not declared their intention to become citizens, are liable for induction into the military or naval forces. Selection of men shall be made by lot. Quotas will be given for each locality on the basis of the total available for service in such locality.

No man may be inducted for training until adequate provision shall have been made for shelter, sanitary facilities, water supplies, heating and lighting arrangements, medical care and hospital accommodations determined by the Secretary of War or Secretary of Navy to be essential to public and personal health. Furthermore, except in time of war, there shall not be in active training in the land forces at any one time more than 900,000 men.

In addition, the President has the authority to induct into military service under this Act no greater number of men than the Congress shall hereafter make specific appropriation for from time to time. This means that the actual number of men who will be in the military service each year will depend upon the annual appropriation for the same which can be done only through an Act of Congress.

PERIOD OF TRAINING

Each man inducted for service shall serve for 12 consecutive months. Congress, however, may declare that the national interest is imperiled, in which event the 12 month period may be extended by the President at such time as may be necessary in the interest of national defense.

After the 12 month period of service, each man is to be transferred to a reserve corps where he shall remain until he reaches the age of 45. During such period he shall be subject to such additional training as may be required by any subsequent statute.

However, any man who completes his 12 months training period and who thereafter serves in the regular Army or in the active National Guard for two years, shall, in time of peace, be relieved from any liability to serve in the reserve corps.

COMPENSATION

The base pay for men who are inducted shall be \$21.00 per month for the first four months, and \$30.00 a month the remaining period.

EXEMPTIONS AND DEFERMENTS

Actual exemptions are limited to present members of the regular Army and Navy and other special divisions of the government, the Vice-President of the United States, the Governors of the several States, members of Congress and of the State Legislatures, and State and Federal Judges. Also, there are exempted regular or dully ordained ministers of religion and students who are preparing for the ministry.

Exemptions are also available to those men who have served for at least three years in the regular army or a combination for one year in the active Guard and two years in the regular army; who has served in the National Guard for six consecutive years; and any man who has been on an ineligible list in the officers reserve corps for at least six consecutive years.

Under rules and regulations to be established by the President deferments from training and service will be established for men whose employment in industry, agriculture or other occupations or employment, or whose activity in other endeavors is found to be necessary for the maintenance of national health, safety or interest.

In addition, such rules and regulations will provide for deferment in training service of those who have dependents and those found to be physically, mentally or normally deficient or defective. It is specifically provided that no deferment can be made in the case of any individual except upon the basis of the status of the individual and no deferment shall be made by occupation groups or groups of individuals in any plant or institution.

Students in their last year at universities may have their training deferred until July 1, 1941.

Special provision is made for those who refuse to serve for reason of religious training or belief. Special investigations will be made by the Department of Justice of all persons claiming exemption for this reason. These cases will be subject, however, to final decision by local Appeal Boards administering the Act.

No person liable for service shall be permitted or allowed to furnish a substitute and no substitute may be received or inducted into the military forces.

KEEP THESE DATES OPEN FOR CAMPAIGN

CHICAGO.—Socialist candidates, Norman Thomas and Maynard C. Krueger, will be in Chicago on a number of dates listed below, and for the final wind-up campaign rally on Oct. 30. Arrange to hear either or both of the candidates present the Socialist viewpoint on current issues before the election in November.

NORMAN THOMAS

Springfield, Ill. at noon, Oct. 14, at the Mid-Day Luncheon Club, Leland Hotel.

Carbondale, Oct. 14, 8 p. m. Chicago, Final Wind-Up Rally, Oct. 30, 8 p. m., Medical Arts Bldg., 185 N. Wabash Ave.

Chicago, Oct. 30, Northwestern University and the University of Chicago.

MAYNARD C. KRUEGER

Sept. 30—Junior Bar Ass'n, Northwestern University, Downtown Campus, 1 p. m.

Oct. 3—Northwestern University Peace Action League, Evanston.

Oct. 4—Workmens Circle No. 176, Chicago.

Oct. 6—Luncheon at YWCA, Bloomington at 12:30.

Oct. 6—Mass meeting at Slovenski Dom in La Salle at 8 p. m.

Oct. 10—Illinois Education Association, Galesburg.

Oct. 14—Elmhurst College, Elmhurst.

Oct. 15—University of Illinois in Urbana.

Oct. 17—Milliken University in Decatur.

Oct. 18—Cicero High School symposium.

Oct. 30—Wind-up Rally at Medical Arts Bldg., 185 N. Wabash Ave., Chicago.

AFL FILM TO PORTRAY LIFE OF GOMPERS

Within a few months the AFL will start production in New York of a movie based on the life of Samuel Gompers, it has been announced by the chairman of the Central Trades and Labor Council of New York.

U. S. PENSION ACT FAILS TO PROTECT MILLIONS OF AGED

Millions of aged Americans are still without adequate old-age protection despite revision of the Social Security Act. More than a third of all persons over 65 have neither jobs nor pension provisions of any kind. Most of these, totaling more than 2 1/2 million, are dependent on their children, relatives, or friends, or are on relief. Such are the main findings of the Public Affairs Pamphlet, "Pensions After Sixty?"

Among the needy aged listed as being denied protection under the Social Security Act are (1) those with irregular work who cannot qualify for old-age insurance; (2) those disabled by sickness or accident before reaching the age of 65; (3) the wives and widows of older men who have not themselves reached 65; and (4) those excluded from old-age insurance because they happen to be employed on farms, as domestic servants, or in nonprofit organizations.

Electric motors mounted on portable stands to crank motors of racing automobiles before races, have been developed in Europe.

CAMPAIGN RALLY PROGRAM and DANCE

sponsored by
BRANCH NO. 1 J. S. F.
at SNPJ Hall, 2659 S. Lawndale Ave.
SUNDAY, OCTOBER 20, 1940

VARIETY PROGRAM
Beginning at 3 p. m.

Ticket: 40c in advance, 50c at the door

Dancing after the program

